

Britanijos LIETUVIS

EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

NR. 36 (315)

LONDONAS 1953 RUGSEJIS 10

VII METAI

RUGSEJO 8-SIOS PROGA

Dr. Adenauerio Laimejimas 7 DIENOS

Tryliktojus sutemų metus gyvename, švęsdami už Lietuvos ribų tautos šventę — Rugsėjo 8-tąją. Dažnas lietuvis šiandien gal tik mintimis mēnams tautos šventę prie staklių fabrike, kasyklose, ar svetimus laukus ardamas, klausia savęs — kas bus su mūsų kraštu? Kokio likimo susilauksianti Lietuva, kada gi vėl galėsime švęsti Rugsėjo 8-tąją savo krašte, savųjų tarpe?

Dažnas mūsų nebetiki jokia pėma, pesimizmo nuotaikon kritės tik ranka numoja, trylikų metų be-laukdamas ausros, trylikų metų be-skaitydamas ar beklausydamas pa-guodos žodžių, spėjimų ir politi-nių spekuliacijų. Tačiau jei jis at-džiai pažvelgtų į praeitį, į 1945 me-tus ar net ir į vėlesnius, Koki di-delį skirtumą rastų nuo ano meto pa-saulinės padėties ir nuotaikų ir šių dienų.

1945 m., karui pasibaigus, tik mes vieni, laisvės netekę, tikėjome, kad draugystė tarp laisvojo pasaulio ir vergijos yra trapi, vedanti pasaulį į tokį pat likimą, kurio susilaukė mū-sų kraštas. Vakarų žmogus tais lai-kais, girdėdamas tokius mūsų sam-protavinimus, laikė mus nesuipratė-liais, šmeižė mus, įtardamas, esan-čius šalininkais nugalėtos Vokietijos režimo. Tai buvo nepaprasti mums skaudūs priekaištai, kurių mes nesame ir nebuvome nupelnę. Maskva, žinodama, kad mes esame gyvi liudininkai jos nusikaltimų, ap-šaukė ir tebešaukia mus fašistais, imperialistais, agentais, naciais ir t.t. Šiandien nebe mes vieni, bet kiek-vienas laisvas vakarų žmogus, buvęs Sovietų Sąjungos ginklo draugas ir sąjungininkas, tais pačiais varduais kolobojamas. Šiandien nebe mes vieni, nesame raudonųjų vergių, bet di-džioji dalis Europos ir Azijos. Kai vakarų žmogus, pamatęs pražūtingą pokario vesta politiką ir tikruosius raudonosios Rusijos kęstus, galva-trūkišiais ėmė ginkluotis, mūsų kraš-to likimas atsidūrė toje pat plėtmė-je su visų kitų pavergtų kraštų liki-mu, su viso pasaulio likimu. Prieš-as, kuris prieš 13 metų pavergė mū-sų kraštą, šiandien kėsinais pavergti likusį laisvąjį pasaulį. Neišvengiamas susirėmimas tarp laisvojo pasa-lio ir vergijos artėja diena iš dienos, ir jis artėja ne todėl, kad mus išgel-bės, bet to reikalauja laisvojo pasa-lio savisaugos dėsnis.

Paskutinieji pasaulio politiniai įvy-kiai aiškiai rodo, kad tiek stalininė gadyne, tiek postalininė — siekia to paties tikslo: pasaulinės komunistų revoliucijos. Sovietų Rusija, negalin-ti techniškai prilygti vakarų apsigink-lavimui, norėdama laimėti laiko, griebėsi propagandinių gudrybių „taikos“ vardu prisidengusi. Sia savo apgaulinga propaganda sovietai laimėjo laiko, įnešė į vakarų sąjun-gininkų tarpą nesantaikos, tačiau tuo pačiu į mūsų sutemas sovietoi-niai „taikos“ siūlymai įnešė neabejo-tinos vilties ir naujos šviesos: galin-giausios pasaulio valstybės Preziden-tas Eisenhoweris, balandžio 16 d., perimdamas taikos ofenzivą iš savo rankas, aiškiai nusakė ir būsimos taikos sąlygas — jį JAV politinę pro-gramą įveda ir Rytų Europos kraš-tams visiškos nepriklausomybės ir laisvės grąžinimas, o J. A. Valtsty-bių Departamento sekretorius F. Dulles šitai didingai pareiškė apie lietuvių tautą: „Tautos daro didžias ne gyventojų skaičius, nei žemės plo-tai ir turtai, bet jų dvasinės ir mora-linės jėgos ir jų meilė laisvei. Šitos dorybės vedė mūsų tautą praeityje per daugelį sunkių. Tikiu, kad Dievui padedant, jos išves jus ir iš dabartinės priespaudos laikų į naują laisvės dieną! Šie metai turi ypatingo-ros reikšmės Lietuvai. Tai 700 metų Lietuvos jubiliejus. Prieš 700 metų Mindaugas buvo vainikuotas pirmuo ju Lietuvos karalium“.

Tai žodžiai vyro, kuris šiandien formuoja laisvojo pasaulio jėgas prieš raudonąjį tvaną. Tie žodžiai įkvėpia mūsų padrasinimo, pasidi-džiavimo ir vilties, kad pasaulinio mato žmonių akimis žiūrint, mūsų tauta turi išeiti iš sutemi, iš dabari-nės priespaudos laikų į naują laisvės dieną.

O mes, palikę nelaimėje Tėvyne,

Nuo 1949 m. pokarinės Vakarų Vokietijos istorija yra susijusi su Dr. Adenauerio vardu ir jo krikščionių demokratų partija. Prieš keturis me-tus rinkimuose i Bundesagą nē vie-na partija negavo daugumos, todėl buvo sudaryta koalicinė vyriausybė. Socialdemokratai, neradę bendros kalbos su Adenaueriu, buvo perėję į opoziciją, daug vilčių dėdami, kad po keturių metų turėsį geresnę lai-mę rinkimuose, kurie ir įvyko perei-ty skėmadienį, rugsėjo 6 d.

Kalbant apie paskutiniuosius Va-karų Vokietijoje įvykčius rinkimus, tenka nors keliais sakiniais pavaiz-duoti Vakarų Vokietijos paskutiniųjų keturių metų būklę.

Daugumas mūsų skaitytojų prieš šešeris ar penkeris metus apleidome DP stovyklą, Vokietijoje. Matėme ją tada visiškai suvargusią po Hitle-rio beatodairiško naikinimo ne tik kitų, bet ir savųjų kraštų. Vokietiją tada palikome griuvėsiuose, o gyven-tojus pusbadažiai mintančius iš nuga-lėtojų malonės, nes jos aruodas — rytų Vokietija buvo a.skirta nuo tos dalies, kurios likimą nuo 1949 m. teko vesti Dr. Adenaueriui. Maža to, kad rytų aruodas atiteko Rusijai, mi-lionai rytų Vokietijos gyventojų, bė-gdama nuo sovietinio teroro, pasiliko Adenauerio globoje. Jiems, tiems bė-glių milionams, teko duoti ne tik pas-togę, bet ir šioji tokį pastovų pra-gyvenimo šaltinį. Atrodė, kad Vaka-rų Vokietija ilgus metus skendės anarchijoje ir skurde. Tačiau, kaip dabar populiariai yra sakoma, per šešeris, o, ypač per paskutiniuosius keturis metus, vokiečiai padarė „stė-buklą“.

Sugriauti Vakarų Vokietijos miestai atstatomi nepaprastu tempu. Prie miesčiuose dygsta gyvenamieji namai, o miestų centruose modernūs keliu augstu pastatai, kurių preky-lingai perkimti įvairių rūšių prekų. Traukiniai ir autobusai rieda vokiečiams būdingu punktuumu, o sutvarkytuose plentuose nepaprastai judėjimas naujutėliu, žvilgančių automobilių.

Būdamas Hannoverio priemiestyje paklausiau „darbininkų“ šfatančių dviejų augstų namus per kiek laiko jie pastatys šį pastatą?

— Po šešių savaitių turime atidoti ti raktus...

Šis atsakymas vaizdžiai parodo, kokių tempu vokiečiai dirba atstatė-mųjų darbų.

Vokiečių markė šiuo metu yra už skaitoma prie „kietųjų“ valiūtų. Markė yra pinigais, už kurį galima pirkti visur ir viską. Išvykstant iš Vakarų Vokietijos muitininkas neklausia, ko-kias prekes išsiveži, bet kiek su sa-vim turi vokiškų markių?

Karo invalidai, kurių Vakarų Vo-kietija turi daugiau, negu bet kuris laisvojo pasaulio kraštas, nepalikti skurde: vokiečių karo invalidas gau-na nuolatinę mėnesinę pensiją ir dau-gybę įvairių lengvatų. Suprantama, kad po šitokios audros, po šitokio Hitlerio palikimo, Vakarų Vokietijoje ir trumpai viešint galima jausti griuvėsių „kvapą“, o drauge su juo matyti skurdę gyvenančių žmonių, ypač pabėgėlių, kuriems sunku gauti darbas. Nedarbo pašalpos yra labai

gelbėdami nuosavas gyvybes, ar iš-tversime stipriūs dvasioje ir meile laisvei? Ar liksime ištikimi toms priesaikoms, kurias palikdami kraš-tą esame padarę. Rugsėjo 8-sios pro-ga prisiminkime Dr. Vinco Kudirkos žodžius: — Kas laisvės negina, tas nevertas jos!

Tos pačios dienos, proga džiugu pažymėti faktą, kad D. Britanijos lietuviai, nors jų čia liko tik maža sąjelė, visada yra — jautrūs ir neu-miršta lietuviškų reikalų, kaj liečia konkretų reikalą. Pilkasis lietuvis niekada neatsisako niekada nepamir-sa savo pareigos, kai liečia lietuviš-ką reikalą. Tai rodo vienos dienos sąrašas aukotojų, skelbiamų šio nu-merio 5 psl., prisijutusių savo duok- lę lietuviškų reikalus ginančiam at-stovui Kersteniui pagerbti. Tas pa-darydys gyvai parodo, kad „Tautos daro didžias ne gyventojų skai-čius, nei žemės plotai ir turtai, bet jų dvasinės ir moralinės jėgos ir jų meilė laisvei“.

Br. Daunoras.

menkos, o be pinigų Vakarų Vokie-tijoje nepaprastai sunku gyventi. Ta-čiau Vakarų Vokietijos padarytoji vi-sose srityse pažanga persōka, bet ke-no vaizduotę, mačiusio ją prieš 6 m.

Be abejonės, kad už šitokią da-bartinę Vakarų Vokietijos būklę, vo-kiečiai turėtų būti dėkingi Marshallo planui, nes tik dolerių dėka vakarų vokiečiai gavo „pradinį kapitalą“ už-sukti sukultūrij pramonę pradėti biz-nį ar atstatyti namus. Tačiau didelis nuopelnas tenka ir Adenauerio vy-riausybei, sugebėjusiai tinkamai su-nadoti gautąsias pašalpas, sugebėju-siaj išvengti anarchijos, sugebėjusiaj iškelti iliniam vokiečių keltis iš griuvėsių, ir, svarbiausiai, gal būt, sugebėjusaj per trumbus laikų vokie-čiai įkvėpti tikros demokratijos. Ši-tai parodė ir paskutiniųjų rugsėjo 6d. rinkimai: neį hitlerininkai, nei ko-munistai nepravėdė nė vieno mán-dato.

Vakarų Vokietijos rinkimų pa-sekmės laukė, gal būt, nē tiek pati Vokietija, kiek laisvasis pasaulis ir žinoma, sovietinė Rusija. Nors ir buvo pranašaujamas Adenauerio lai-mėjimas, tačiau niekas beveik nesitė-ko, kad toks didelis procentas vo-kiečių pasisakys už krikščionių de-mokratų partiją ir tuo pačiu už blo-

kų su Vakarais. Adenauerio partija gavo absoliutinę daugumą — 244 atstovus, social demokratai — 150 laisvieji demokratai — 48, pabėgėlių partija — 27, vokiečių — partija 15 ir centras — 3. Šitokiai naujo par-lamento sąstatai, po rugsėjo 6 d. rinkimų. Tenka pažymėti, kad stė-bėtinais nelaukta rinkimuose pralai-mėjo socialistinė opozicija, netekusi daug balsų taip vadinamose socia-nistų tvirtovėse, darbininkų centruose, kaip Hamburgas, Kielis, Frank-furtas.

Procentualiai balsų gavo: krikščio-nių demokratų partija — 45,2 proc. (1949 m. — 34,5); socialistai — 28,8 proc. (1949 m. — 32,5); laisvieji de-mokratai — 9,5 proc. (13,0); vokie-čių partija — 3,3 (4,2). Centrinė par-tija — 0,8, (2,5); pabėgėlių — 5,9 proc. (1949 m. ši partija nedalyva-vo), komunistai — 2,2 proc. (1949 m. 5,7). Kiti — 4,3 proc.

Vakarų valstybių sostinėse Aden-auerio laimėjimas sutiktas su nepa-prastu pasitenkinimu ir jis laikomas kaip vienas geriausių laimėjimų Eu-rōpos suvienijimo klausime ir, apskri-tai, Vakarų gynybos reikaluose. Ypa-tingai rinkimų pasekmė džiūguoja JAV, kaip būdinga pergale šaltajame kare su sovietine Rusija, kuri rinki-

ny metu per visas radio stotis skel-bė, kad „vokiečiai, balsuojus už Adenauerį, balsuoja už karį“! Dar prieš rinkimų rezultaty, Maskva šaukė apie „amerikiečių terorų rin-kimų metu“, o rytų Berlyno komu-nistų radio įspėjo, kad „vokiečių tautai ir vokiečių kaimynams, ry-šium su šitokiais rinkimais, susidā-rė nepaprastai pavojinga padėtis“...

Vertinant Adenauerio laimėjimą reikia turėti galvoje dvi svarbiausias priežastis, nulėmusias rinkimus: nuolatinis Vakarų Vokietijos gerbū-vio augimas ir, antra — nuolatinis Maskvos puolimas Adenauerio vy-riausybė. Jei komunistų propagan-da būtų ėmusį girti Adenauerį — jis tikriausiai rinkimus būtų pralai-mėjęs, nes ilininis vokiečių, pažinęs komunistinį siaubą, rinks visada to-kią vyriausybę, kuri nepatinka Krem-liui, ne kitaip būtų ir kiekviename raudonosios Rusijos okupuotame krašte, jei ten būtų leidžiama laisvai žmonėms pasisakyti: komunistai lai-mėtų ne 99,3 procentus, kaip jie pa-sauliui skelbia, bet 0,09, nes „išlai-svintieji“ kraštai dar geriau juos pa-žino, negu Vakarų Vokietijos gyven-tojas.

Br. Debikonis.

KERSTENO REZOLIUCIJOS REIKSME

V. RASTENIS

Atsiverskite bet kurį Amerikoje po karo išleista žodyną ir kone devy-niais atvejais iš dešimties ties žodžiu Lithuania rasite trumpą ir „aiškų“ apibūdinimą, būtent, kad tai yra... viena iš sesiaifikos sovietinių respub-likų. Dar blogiau yra su atlasais. Juose Lietuvos plotas ne tik žymimas Sovietų Sąjungos ribose, bet dažnai ir Lietuvos vardo nebūta, arba, jei būna, tai dažniausiai tik Lith. SSR.

Laikraščiai, dėdami atitinkamos ritės žemėlapius, tik paskutiniu laiku nedrėšiai pradėjo žymėti smulkiais paakeliais Lietuvos ribas, kartais iš-drėsdami uždėti ir Lietuvos vardą antinkamoj vietoj, bet ir tai dar taip daro toli gražu ne visi. Jei laikraščiu politiniai redaktoriai ir žino, kas su Lietuva atsitiko 1940 metais, tik ne-daugelis iš jų tų ryškiau pabrėžia. Vieni iš geresnių atvejų išsitaria, kad Lietuva (arba Baltijos kraštai) tapę „swallowed by Soviets“ (sovietų pra-ryti).

Kada Jungtinių Valstybių vyriausybė tebeiliko nusistatoma, jog tas „prarijimas“ buvo neteisėtas ir to „prarijimo“ sudarytos padėties nepri-pažįsta teisėta, žodynu, žemėlapių bei laikraščių leidėjai abejingai tepa žymi „įvykusį faktą“ ir tuo būdu jau yra gana plačiai įskiepę Amerikos visuomenę, jei ne įsitikinimą, tai bent nusiteikimą, kad — nieko nepa-darysi, taip jau įvyko. Kodėl taip įvy-ko ir kaip iš tikrųjų įvyko papras-tai nesukama sau galvos. Kai prie viso to dar pridėdami komunistinės propagandos tai šen tai ten prakiša-mi tvirtinimai, esą Pabaltijo kraštai „savo noru“ įsipašė į Sovietų Są-jungą, tai ir susidaro visuomenės nuo-taikoje šalta siena bet kokiame Lietu-vo laisvės siekiančiam balsui. Gal-vojami labai paprastai. Būtent, su-prantama, jog ne visiems patinka ta-tai, kas yra įvykę, bet jeigu jau taip įvyko, tai, matyt, taip reikėjo, tam buvo kokio nors pateisinamo pagrindo...

Tokiū būdu, viena iš didžiausių klūdučių Lietuvos laisvės reikalui yra platesniųjų sluogsnų nežinojimas, kaip klatingai, kaip neteisėtai Lietu-vo laisvė buvo užgnaužta. Ameri-kiečiai teisingumui yra jautrūs. Jei jie įsitikina, kad „kas nors padaryta neteisėtai, jie beveik visada labai energingai užsisotja už teisingumą bei teisėtumą. Bet vykstant karui, kurio metu likimas lėmė Sovietams tapti Amerikos sąjungininkais, ko-munistams pavyko išplatinoti Ameri-koje nuomonę, kad su Lietuva, gal-būt, buvo pasielgti teisėtai ir teisin-gai... Šiandien geriau informuotose sluogsnuose tokia nuomonė ar nu-siteikimas jau yra beveik išnykę, ta-čiau to dar negalima pasakyti apie platesnius visuomenės, net ir apiegro-

platesnius inteligentijos sluogsnus. Šį nusiteikimą pakeisti vien mūsų tironomis propagandinėmis — infor-macinėmis priemonėmis būtų sunk-us ir labai ilgo laiko reikalaujūs už-davinys.

Su žodynu, žemėlapių leidėjų bei laikraščių redaktorių sąmoningomis ar nėsąmoningomis tendencijomis kartoti sovietinę tezę apie Lietuvą yra kovojama, — tai mūsų inform-acinę organą, — tai privačių asmenų iniciatyva. Vieni į tai nekreipia dė-mesio, kiti mandagiai pažada ateity je tų klausimų peržiūrėti... O padėtis tuo tarpu pasilieka maždaug kaip buvusi. Ir ko tie leidėjai į tuos pri-vačius laisvės kreips daug dėme-sio, ko jie dėl to jaudinsis, kada jie mato, jog ir paties Valstybės Depar-tamento priežiūroje leidžiamuose žė mėlapiuose ar kitokuose leidiniuose irgi neretai pasitenkinama tik da-bartinės padėties atžymėjimu, visiškai nekaltant apie jos teisėtumą ar neteisėtumą... *

Apibūdintoj padėtis rodo, kaip svarbu turėti naujų, stipresnių „kor-tų“ siems nusiteikimams atvesti į tik-rąjį kelią. Nėra abejojimai, kad tin-kamai atlikti tyrinėjimai, kuriuos nu-mato Kersteno rezolucija, kaip tik suteiks tokių „kortų“. Mes turime pakankamai medžiagos parodyti ir įrodyti, kad Lietuvos ir kitų Pabalti-jo kraštų okupavimas bei jų priver-sinis laikymas vadinamosios Sovietų Sąjungos ribose yra akypłėšiskiausis tarptautinio pobūdžio nusikalti-mas. Dabar mes turime progos visus tuos įrodymus patiekti augščiausiam oficialiam šio krašto organui, kuris juos patikrins ir — dėl to negalį bū-ti jokių abejonų — pripažins tokiomis kokię jie yra, būtent teisings ir įti-kinančiais. Kai mūsų liudijimai, mū-sų teisybės šaukių balsas bus gaves Amerikos Kongreso antspaude, gali-ma įsivaizduoti, koks milžiniškas bus skirtumas jų mūsų teigimų reikš-mė! Tai bus jau ir paties Ameri-ko Kongreso žodis, o ne vien, tegu ir verty užuojautos, bet nežinomų pabėgėlių tvirtinimai. *

Tyrinėjimo duomenys visų pima-galės ir turės būti plačiai panaudoti Amerikos visuomenė informuoti. Reikia tikėtis, kad tam bus nemaža ir progos, nes Amerikos spauda no-riau tuo klausimu rašys, kada Kon-greso komisija tyrinės reikalą, negu kad jį yra linkusi rašyti apie mūsų pačių susirinkimuose sakomas kalbas ar priimamas rezolucijas. Tik reikia neužmiršti, kad spauda ir apie Kon-platesnius visus darbus viską rašo —

ne viskas reporteriams bei redakto-riams atrodo įdomu. Todėl reikės ne maža pastangų, kad laikraščiai į šį darbą atkreiptų kiek galima daugiau dėmesio. *

Tarptautinėje plėtmėje šio tyrinėji-mo metu surinksimoji medžiaga, bū-dama autoritetingiausio organo pa-tikrinta ir patvirtinta, irgi galės turėti neįkainojamos reikšmės. Jungtinė-se Tautose tokia forma patiekta šį medžiaga bus neabejotinai įspūdin-giška, negu pasiuntinių ar komi-tetų memorandumai. O ypač tokia medžiaga bus vertinga kiekvieno at-veju, kada diplomatų politiniuose pa-sitarimuose galės būti paliestas Lie-tuvos klausimas.

Cia svarbu, kad būtų išlaikytos imperatyvinės instrukcijos Jungtinių Valstybių diplomatinėms atstovams bet kokiuose tarptautiniuose pasita-rimuose Lietuvos reikalui nepasitrauk-ti nuo pozicijos, ginančios tik teisingu-mą ir teisėtumą. Vyriausybė, bent tuo tarpu, neį nerodo linkimo nuo tokios pozicijos pasitraukti, nors ir tebėra gana šykšti užsiminti apie ku-rias nors konkrečias priemones tam teisingumui bei teisėtumui atstatyti. Lietuvos laisvės atgavimas, tiesa, yra įrašytas į šio krašto politikos sieki-mų programą, bet, aišku, tik deklara-cijos forma, kaip noras, linkėjimas... *

Dabartinis žygis yra daromas tuo tarpu tik Atstovų Rūmų autoritetu. Kaip žinome, užsienių politikos srit-kyje Kongresas reikšmingesnės įta-kyos vyriausybei daro Senato priim-to mės rezolucijomis, kurios, nors ir neturi Vyriausybei privalomos galios, visdėlto nepasilieka be atgarsio, nes Senatas yra tokia institucija, su ku-ria Vyriausybė daugeliu atžvilgių turi rimtai skaitytis. Todėl, galbūt, ateidai reiktu numatyti dar vieną didelę akciją. Būtent, kai dabar pa-dedamas tyrinėjimas bus baigtas, kai bus padarytos atitinkamos išvados, kad ir Senatas priimty atitinkamą re-zoluciją, instruktuojant Vyriausybę daryti visas iš tyrinėjimo rezulta-tų išplaukiančias išvadas. (nukelta į psl. 6) *

VLIKo pirmininko M. Krupavi-čiaus prašymu Vyk. Tarybos pir-mininkas K. Zalkauskas rugsėjo 1 d. sukviētė VLIKų nepaprastu pėd-džio. *

Bonna. Dr. Adenauerio kabinetas buvo susirinkęs pirmam porinkimū-niam posėdžiui, aptarti susidariusią padėtį. Naujasis kabinetas bus su-darytas po Bundestag'o susirinkimo, kuris įvyksis spalio 2 d. Manoma, kad koalicija pasiliksianti. *

Roma. Pasauliniame mikrobiolo-gų kongrese, Romoje, prof. Selman Waksman, streptomicino išradėjas, skaitė referatą apie naujai išrastą vaistą — ACTINOMICINĄ, kurio pagalba būsia galima išgydyti vēžio ligas. Prof. Waksmanas pareiškė, kad šiuo metu dar negalima triumfuoti naujuoju išradimu prieš vēžį, bet iki šiolelei daryti bandymai duoda la-bai gerų vilčių. *

Ottava. Komunistinės Lenkijos konsulas M. Krycun Winnipege, Ka-nadoje, paprašė Kanados vyriausy-bės azilio teisių, pareiškėdamas, kad jis nenorjs grįžti į kraštą, kuriame siaučia diktatorinis režimas. *

Maska. „Izvestijos“ vedamojo straipsnio mintys rodo, kad sovietinė Rusija nesutiksianti prileisti JTO pa-daryti pakeitimų, kuriais norima pa-salinti veto teisę. *

Paryžius. Prancūzijos vyriausybė, norėdama sumažinti pragyvenimo iš-laidas, privertė kaj kurioms mėsos rūšims sumažinti kainas 10% Po mėnesio visų rūšių mėsos gami-niai turės būti taip pat atpiginti 10%. *

Paryžius. Prancūzija prašo JAV papildomos 200 milijonų dolerių pa-šalpos Indokinijoje vedamam karui su komunistais. Doleriai reikalingi sku-biam parengimui vietinės kariuomenės prieš numatomą komunistų puo-limą rudens metu. *

Stockholmas. Antrasis estų kom-partijos sekretorius, rusas Wasył Kos-sov, pašalintas iš pareigų. Jo vieton paskirtas estas Endel Jannaimagi. Per gana trumpą laiką iš estų kompartijos viršininko buvo pašalinti trys ru-sai, o jų vieton paskirti Estijos komunistai. *

Rugpjūčio mėn. antroje pusėje Amerikos žemyną kamavo didžiuliai karščiai. Termometras Čikagoje dienos metu pastekdavo net iki 100°F. Dirbtuvių ir fabriku rajonuose termometras neretai rodė net 110°F. Tačiau kartu su rugsėjo mėn. pradžia sumažėjo ir karščiai. *

Berlynas. Amerikiečių zonoje, Vokietijoje, raudonosios čekoslovaki-vų vyriausybės diplomatinės misijos būstinėje nežinomas asmuo pradėjo šaukti pagalbos. Pastato kaimynai, išgirdę šauksmą, pakvietė vokiečių policiją, kuri apsupo namus, tačiau į vidų niekas policijos nē įleido. Amerikiečių valdžios atstovai pareiškė, kad jie neturi įgaliojimų imtis bet kokių žygių prieš diplomatinę raudonųjų čekų misiją. *

MIRĖ JAV VYR. TEISEJAS.

1945 m. prez. Trumano nuomi-notas vyriausias JAV teisejas, Fred Vinson, 63 metų amžiaus, mirė nuo širdies smūgio. Jo pareigos buvo augščiausios — po JAV prezidento. 1952 m. jo vardas buvo minimas, kaip demokratų partijos kandidato į prezidentus. 1948 m. buv. prez. Tru-manas norėjęs jį su specialia misija išsiųsti Maskvon, tačiau tuo metu tokiam žygiui pasipriešinęs buvęs valst. sekretorius - Marshallis.

DIDŽIOJI PAREIGA

Tūkstančiai lietuvių, gyvenančių D. Britanijoje, yra gavę DBLS Centro Valdybos anketas, ryšium su atstovo Kersteno atvykimu į šį kraštą. Kiekvieno lietuviuo šventa pareiga šią anketą užpildyti ir skubiai grąžinti nurodytu adresu. Lietu-va, negalį siūsti aukos, prašomi tik užpildyti anketas ir jas prisiūsti Centro Valdybai. Kiekvienas, neužpildęs šios anketos, daro didelę žalą bendram visų lietuvių reikalui. Anketos už-pildymas tekastuoja minutę laiko. Ar ir šitokios aukos lietu-vis neįveiks padaryti?

LAIKRASTININKŲ PRIEauglio STOKA

SARMATA

MIRĖ PROF. K. BUINEVIČIUS

Skaitant mūsų vienintelį Europoje savaitraštį „Brit. Lietuvis“... Jis krenta naujų bendradarbių — laikraštinių prieauglio stoka...

Gal kai kas paklaus: o apie ką rašyti? Nekalbėsim apie tuos, kuriems sumesti eilėraštį ar apysakaitę... Gal ir Amerikos laikraščius ir daugumą pasijūčiama...

apie ką iš tos lietuvių tvirtovės būtų galima rašyti... Rašydami šias pastabas nenorėjau pasakyti, kad mūsų lietuviško spaudos bendradarbių prieauglio... J. L.

Vaikai gavo dovana iš Kanados: naujai išleista A. Rinkūno elementorių KREGŽDUTĖ. Paskutiniuoju metu gauti mūsų mažiesiems elementorių buvo problema...

darėliais, šiek tiek geresnio popierio. Elementoriai viršelio poveris, atrodo, specialiai užsakyta kur nors už geležinės uždangos, nes negi Kanadoje būtų galima tokia rūši surasti?...

Iš Austrijos gauta žinia, kad ten rugpjūčio 19 d. Innsbrucko mieste mirė Lietuvos universiteto prof. Dr. Kazimieras Buinevičius. Vėloniją, nuėjęs į vieną įstaigų pašalpos reikalais, ištikio širdies smūgis...

Prof. K. Buinevičius gimė 1872 m. Lenkijos Ukrainoje. Dirbo Maskvos ir Petrapilio universitetuose, o paskiau Kaune. Buvo geras internistas ir medicinos specialistas. Yra parašęs visą eilę medicinos veikalų...

Dauguma rašyti pradedančių, o ypač nemokantieji gerai kalbos, drovūs. Jie galvoja, kad tik dideli žmonės, rašytojai, žurnalistai gali siųsti savo raštus laikraščiu...

Stovyklos gydytojas ir kapelionas gražiai atliko spaudos darbą: vienas visuomenę per „Br. Lietuvis“ informavo, kitas pačios stovyklos „biuletėnį“ — „Taukuotą puodą“ leido.

LIETUVA. Vieniem — tu didvyrių palaiminta žemė, Kitiem — tu nyktukų varginga tėvyne. O man tu esi kaip smūkelis prie kelio.

gyvename tarp svetimųjų. Mūsų vaikai nuolat susiduria su anglų vaikais. Jie vienas kitam rodo savo knygas, vadovėlius, laikraščius...

Nesenai skaičiau apie planuojamą Kultūros Fondo įsteigimą, kaip VLIK'o žadamą išleisti labai puikių knygų tėvams, kaip turime mokytis savo vaikus išlikti lietuviams...

MIRĖ LATVIJOS PASIUNTINYS VAŠINGTONĖ J. FELDMANIS

Rugpjūčio 16 d. Vašingtone mirė Latvijos pasiuntinys min. Julijus Feldmanis. Palaidotas Rock Creek kapinėse Vašingtone. Ir gimnazijoje, ir vėliau Maskvos universitete Feldmanis artimai draugavo su lietuviais.

KNYGOS BARE

Kai kas galvoja, kad rašyti į laikraštį jauni žmonės dar nėra priaugę, kad tai vyresniųjų, subrendusių reikalas. Netiesia! Kiekvieną darbą geriausiai pradėti mokytis jaunystėje.

Iš ankščiau minėtų aprašymų mes žinome, kad stovykloje buvo kuriami nauji eilėraščiai, pasakojamos istorijos, prasimanomi žaidimai. Tai gražu, bet mes nežinome ar jaunimas stovykla buvo patenkintas...

Vykd. Tarybos Lietuvybės išlankymo Tarnybai pavyko gauti didesnį kiekį lietuviškos literatūros: vadovėlių, beletristikos ir vaikų literatūros.

Mykolas Sleževičiaus monografiją redaguoja Ant. Rūkas. Ji bus plati. V. Ramono „Kryžius“ ir anglių kalbą išvertė Milton Šark ir išleis „Lietuvių Dienos“.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

A. Rinkūnas KREGŽDUTĖ I dalis. Elementoriai, skaitymai, aplinkos pažinimas ir metodinės pastabos. Pagal naują JAV ir Kanados liuanistinių mokyklų programą.

1921 m. velionis pradėjo dirbti Latvijos pasiuntinybėje Paryžiuje, vėliau buvo Latvijos užs. reik. ministerijos Tautų Sąjungos reikalams skyriaus vedėjas, Latvijos pasiuntinys Paryžiuje...

BR. DAUBARAS

DUONOS BEJIEŠKANT

IŠTRAUKA IŠ RUOŠIAMO SPAUDAI TO PATIES VĀRDO LEIDINIO, KURIAME ATPASAKOJAMA 1946-1951 METAIS JAUNOS MERGAITĖS-VOKIETAITĖS RENATOS L. PERGYVENIMAI LIETUVOJE, KURIOJE JI RADO DUONOS IR PRIEGLŌBSTĮ. RENATA L. ŠIUO METU YRA VASARIO 16 GIMNAZIJOS AUKLĖTINĖ.

1946 m. VASARA

Buvo saulėtas sekmadienis. Apsiruošusi virtuveje, suvairiau į naujai šeiminiško padarytą štankietinį gardėlį žąsis.

burną prisigėrę vandens, o vėliau plona švirkstele išspioję į riešukučius, trynė veidą, sprandą ir krūtinę, balsais šūkaudami ir džiaugdamiesi van deniu. Taip nusiprausę, jie šluostėsi į palaidines, pakabintas ant tvorų.

išpuoštą žalumynais ir jurginiais, ir kiekviena moteris turėjo su savimi puokštę gėlių, nuo kurių sklido svaiginantis kvapas. Bažnyčioje buvo šilta ir migdančiai tvanku. Senas kunigas laikė Mišias prie didžiojo altoriaus, o kelį jauni berniukai, baltai apsiręngę, jam patarnavo.

brusus duonos bejieškodama. Jie man taip liepdavo sakyti, jei kas manęs teirautųsi. Išėjusios iš šventoriaus, pasukome į kooperatyvą. Daugiau Pilviškiuose nebuvo jokios parduotuvės.

Kur tavo mama mirė? — klausia vienas jų rusiškai. — Vokietijoje... — Ar seniai iš Vokietijos tu atvykai... — Nežinau... — Tu vokietaitė esi?!

mano pakulinės medžiagos melsvai nelygia spalva nudažytą suknelę, sakydamas: — Na, kas ne kas, o Ambrasai galėtų tau duoti geresnę suknelę. Sunkiai per dienų dienas dirbi, o jie maišą nudažė tavo aprengia. Sarmatos žmonės neturi... Kai aš atsakydavau, kad ir taip man labai gera, jos patraukusios pečiais, pastebėdavo: — Žinome, mes viską žinome, kaip tau čia gera...

Vienoje miestelio gatvės pusėje būriai raudonarmiečių, išėjusių į kiemus, iki pusės nusirengę, prausėsi taip, kaip jau ankščiau Karaliaučiuje juos mačiau besiprausiančius; jie

DIENOS RUPESCIAIS

SKLAIDOSI „TAIKOS“ MIGLA

Sovietinės „taikos“ propagandos sukūti siūlymai buvo užburę kai kuriuos vakarų valstybių politikos vyrus, tarsi švelnūs berno žodžiai prieš svirnelio lango, dėl atsargumo duris užsklandusių merginą. Nežinia, kaip būtų atsitikę, jei dėdė Samas, taip kaip kai kurie vakarų politikai, būtų patikėjęs „gerojo bojaus“ prieš vestuvinius gundymus. Laimei, diena išaušo, ir susižavėjimas taikingais Maskvos siūlymais, tarsi migla, ėmė labai greit sklandyti.

„Jaunikis“ Malenkovas taip „taikingai“ kalbėjo, toks daug gera žadų vyras pasirodė vakarų politikams tol, kol atėjo laikas konkrečiai kalbėti apie „krautį“. Korėjos konferencijoje besiderant Malenkovas pasirodė toks pat nenuolaidus, kaip ir ne tolimoje praityje jo tėvelis Stalinas. Kol kas nieko konkrečiau nesutarita nei dėl Korėjos suvienijimo, nei dėl santykių sutvarkymo Toluuose Rytuose. Maža to, Malenkovo žvaigžde, pakviesti dalyvauti „Keturių Didžiųjų“ užsienio reikalų ministrų konferencijon dėl Austrijos taikos traktato, konferencijos išvakarėse pa-reiškė, kad jie iš viso nedalyvausią toje konferencijoje. O kiek gražių liaupsinimų „taikingo“ Malenkovo garbei Austrijos klausimu buvo pri-rašę, iš tikrųjų taikingai nusiteikę anglų spaudos tūzai ir politikai!

Maskva atsakė dalyvauti Austrijos taikos traktatui pasirašyti konfe-rencijoje, nes, ją pasirašius, reikėtų atitraukti iš Austrijos raudonarmie-čius. Nėtrūko vakaruose balsų, kad sovietai, pasirašę taikos traktatą, ge-ruoju pasitrauktų iš Austrijos. Tie balsai sakė, kad reikia geruoju, gra-žiuoju, mandagiai, švelniai elgtis, kad „gerasis Malenkovas neužsigautų“. O, visdėlto, tas „gerasis“ Ma-lenkovas ėmė ir „užsigavo“, ir ne-atvažiavo... Neatvažiavo, bet per Maskvos radijo pasakė labai džiugią visam pasauliui, o ypač išgyrusiems Malenkovo taikingus norus politi-kams, žinią:

— Fuchso, Pontekorvos ir Rosenbergo pagalba ir aš pasigaminau ta-kingiems tikslams atsiekti vandenilio bombą!...

Sitokią žinią išgirdę kai kurie poli-tikai nuleido akis ir apie tai mažai tekalbėjo, ir, gražiam orui esant, iš-vyko savaitgalį; pailsėti. Tik Ameri-koje broliai Alsopai ir gynybos spe-cialistai paskelbė dar vieną „gerą“ žinią pilkajam žmogui: JAV nėra pasirošusios ir šiuo metu neveikian

R A S O BR. SERBENTA

čios apsiginti nuo vandenilio bombų puolimo, o anksčiau skelbtos prielai-dos, jog sovietų Rusija neturinti lėk-tuvų, galinčių pakelti tos rūšies nai-kinamąjį ginklą, — buvusios fikcija.

JAV užsienio reikalų ministeris Dulles, kalbėdamas St. Luis, nedvi-prasmiskai įspėjo komunistus, kad Korėjos klausimu Amerika nekabė-sianti ilgiau, negu paliaubų sutartyje numatyta — trys mėnesiai. Jis primė-nė, kad užpuolimo pakartojimas, au-tomatiškai įgalins sąjungininkus gin-ti Korėją ir šiuo karto sąjungininkų karinės pajėgos nepaisys „nelie-čiamos“ Mandžiūrijos ir komunisti-nės Kinijos teritorijų. Dulles taip pat aiškiai pasakė, kad po Korėjos klau-simo sutvarkymo, bus imtasi Indoki-nijos reikalų, kur prancūzai jau yra pavargę nuo beviltiško karo su komunistais, kuriuos remianti Kinija, o pastarosios pasienio ginklo ir amuni-cijos sandėlių prancūzai, kaip „neu-tralios“ valstybės, negali pulti. Si-toks Dulleso pareiškimas, atneša ir chaoso paskendusiai Prancūzija naujų vilčių baigti brangiai kaštuo-iantį ir kraštų alinantį beprasmi karą Indokinijoje.

JAV Prezidentas Eisenhoweris, siūsdamas milijonus maisto paketė-lių badaujančioms sovietinės zonos vokiečiams, neabejotinai prisidėjo prie Adenauerio laimėjimo per sek-madienį įvykusius rinkimus. Kriš-čionių socialinės unijos (Christlich - Soziale Union), sutrumpintai vadinamos CDU. Adenauerio partijos lai-mėjimas, drauge yra ir nepaprastos reikšmės turis įvykis laisvajam pa-sauliui. Priešrinkiminėmis dienomis Maskva vokiečius šitaip įspėjo: — Vokiečiai, balsuokite už Adenauerį, balsuokite už karą! Nubalsuota. JAV politikos vadai jau aiškiai supranta, kad Sovietų Rusija, kariavusi tik tuoj pat Antrąjį Pasaulinį karą pratęsę, grįždama prie savo seno ideologinio karo, siekiančio pasaulinės revoliucijos. Vokietiją nugalėjusios vakarų valstybės pamatė, kad jos negalinčios jokių taikos traktatų pasirašyti su nu-galėtu priešu, nes vokiečių valstybė iš viso neegzistavo. Sovietams, besi-rengiantiems pulti laisvąjį pasaulį, ši tokia Vokietija buvo nepaprastai pa-

ranti. JAV, besirengiančios gintis, ži-no, kad trečiajame kare Vokietija bus vienas geriausių sąjungininkų, bet prieš tai reikia ją atstatyti ir su-stiprinti. Tuo būdu Adenauerio lai-mėjimas yra ir laisvojo pasaulio lai-mėjimas.

„Persų turgavietėje“ amerikiečiai taip pat sugrojo pirmuoju smuiku, at-siūsdami labai skubią finansinę pa-galbą — 45 milijonus dolerių išsu-tėjusiam gen. Zahedi kason. Malenko-vui, „geruoju“ besirengiančiam „iš-laisvinti“ Persiją, o ypač jos naftos šaltinius, atrodo, nebėra vilčių.

NAUJOS IMIGRACIJOS GALIMYBES

Ką reikia žinoti ir tuoj atlikti Rugsėčio 13 d. New Yorke, Roosevelto viešbutyje, įvyko svarbi Ame-rican Committee on Special Migration ir National Catholic Resettle-ment Council bendra konferencija, kurioje dalyvavo apie 60 įvairių or-ganizacijų atstovų. BALFo atstova-vaus pats pirmininkas Kan. J.B. Kon-čius ir reikalų vedėjas P. Minkūnas. Konferencijos uždavinys buvo iš-nagrinėti naują imigracijos įstatymą — Public Law 203, vadinamą „Refugee Relief Act of 1953“ ir aptarti bū-dus ir priemones praktiškai jį vykdyti.

Buvęs DP komisijos komisijoni-erius Mr. E. O'Connor papunkėiui iš-analizavo priimtą įstatymą, ypatingai atkreipdamas dėmesį į tuos įstatymo paragrafus, kurie visiškai skiria nuo ankstesnio DP biliaus. Pats faktas, kad Kongresas priėmė šį į-statymą, yra labai svarbus reiškinys, nes daugeliui tremtinių jis suteikia naujų galimybių patekti į Jungtines Amerikos Valstybes. Ypač šis įstaty-mas svarbus mums lietuviams, kurių kvota tiek maža, kad kai kuriems lietuviams tremtiniams, užsiregistra-vusiems Amerikos konsulatuose vyk-ti į Ameriką, eilė gauti vizą būtų atė-jusi po 50 ir daugiau metų.

Šį įstatymą pavyko išimėti tikrai po psančių metų intensyvių pastan-gų ir jrodinėjimų, kad jis būtinai rei-kalingas. BALFo vadovybė nuo pat pradžios šioje kovoje aktingai dalyva-vau, asmeniškai ir raštu kontaktuada-ma senatorius ir kongresmanus, duo-dama parodymus senato ir rūmų ju-ridinėse komisijose, savo memoran-dumais, laiškais, telegramomis pra-šydama Kongresą šį įstatymą priim-ti, ir ypač visą laiką budėjo, kad įstatymą nepatektų kai kurių sena-

NUOLATINIS DARBAS

Kartą, kai Charles Péguy buvo aštuonerių metų amžiaus, pro namų langus triukšmingai žygiavo užgavė-nių procesija. Charles buvo užsigu-lęs ant mažo suoliuko ir įsigilinęs piešė žemėlapi. Kai buvo pakviestas pažūrėti į įdomų vaizdą, atsakė:

— Negaliu gauti. Aš neturiu per-daug laiko padaryti Prancūzijos žemėlapi.

Šitame vaike buvo būsiamasis gar-sus rašytojas, kuris vėliau galėjo pa-sakyti:

— Visuomet į viską rimtai žiūrė-jau.

NUOLATINIS UZSIĖMIMAS

Nedaug yra Ch. Péguy, kalbant ne tik apie talentą, bet ir apie gerų laiko sunaudojimą. Būdomi jauni, mes įsivaizduojame, kad visuomet galėsime būti laisvi nuo didesnių pa-reiškų. Jaunimas paprastai be tikslo aplink slankinėja; jis nenori rimtai susimąstyti. Tiesa, ir La Fontaine tarsi be tikslo slankiodavo, tačiau jis sukūrė tikrą šedevrą — pasakė-čių. Mes šia kalbame apie laiko pra-švilpimą, pačiuodant tinginystei ar apsilėidimui. Liesdamas gerą laiką sunaudojus, Mgr. De Ségur parašė vienam jaunam kunigui:

„Dirbk reguliariai. Saugokis tin-giniavimo. Aš negaliu tuščiai aikvo-ti laiko savo kambariye!“

Kai kurie žmonės niekam leidžia laiką ir visai dėl to nesijaudina. Ta-čiau jie niekuomet nieko gero nepa-sieks.

— Visą savo gyvenimą laimėjau, — rašė Nelson, — visuomet atvykda-mas ketvirtadaly valandos anksčiau.

Puikų gyvenimo formulė, norint bū-ti laimėtoju.

Donoso Cortes, ispanų ambasado-rius Paryžiuje, pats paaiškino, kaip jis sunaudojo laiką:

— Kai Dievas ateis mane teisti, aš Jam tik taip atsakyti: „Aš da-riau vizituz!“

Tačiau tie vizitai buvo jo pareiškų dalis. Jei betgi būtų visuomet supran-tamos kitų ir savo pareigos, daug kas ramiai praleistų dar trečdalius sa-vo „draugiškų vizitų“.

Tėvas Lanciuzis, kurį jau esame minėję, buvo labai kietas darbinin-kas. Jis taip nemėgo veltui leisti lai-ką, kad, atrodo, pats Dievas jam su-teikė vieną malonę: kiekvienų kartų, kai norėjo pasižiūrėti į darbotvarkę, jį tekstą ar pranešimą, knyga iš kar-to atsiversdavo norimoje vietoje.

Nekiekvienas esti toks laimingas. Daugelis turi naudotis savo paties pastangomis. Tačiau prie geros va-lios tokie „stebuklai“ yra galimi. Jė-zuitas tėvas Petau naudojo savo lai-vų laiką, versdamas palmes į grai-kų kalbą. Sakoma, kad Aguesseau pie-tūs retai būdavo laiku parengti. Kar-čis šis garsus ministras padovanėjo žmonai knygą, kurią jis parašė lai-ke penkiolikos minučių, kada jis lauk-davo pietų.

AKIMIRKŲ SUNAUDOJIMAS

Tie pavyzdžiai yra įdomūs, tačiau jų rastume dar nuostabesnius.

Doumer, kuris pradėjo tuščiomis rankomis ir pasiekė aukštą poziciją, duoda pavyzdį, kaip galima darb-stum viską laimėti. Būdamas žemes nis tarnautojas, jis įsigijo gimnazijos atestatą, lankydamas vakarinius kur-sus. Vėliau įsigijo universiteto diplo-mą...

Ramsay MacDonald ir Lloyd George, abu anglų ministrai, pirmini-kai, taipgi buvo paprasti darbinin-kai. Būdamas mažas, L. George mė-gė skaityti apie Napoleoną, stebėjosi jo legendariu protu nenulsimu i-nutarė jam nepasiduoti.

Sansai nekiekvienam pasitaiko. Darbas, nuolatinis darbas padeda šansui. Liudvikas XIV, Lytautey ir Poincaré — mes sąmoningai sugreti-mame tuos priešingus charakterius — visi buvo energingi darbininkai.

Pagal Raoul Plus S. J. — K. J.Ks

SOCIALINIS SOVIETŲ PALIKIMAS

Zmogiškoji prigimtis yra tokia, kad žmogius suspaudimo momen-tais žmogus pasidaro mažiau socia-lus. Juo labiau trumpėja žmogaus ekonominės sąlygos ir asmeninė lais-vė, juo labiau asocialus darosi žmo-gus savo aplinkumoje. Žmogaus le-galus apipildymo jo būtinuose kas-dieninio gyvenimo reikaluose neiš-vengiamai pasidaro jį asocijų. „Kiekviena ankšta ir nuolatinė pri-klausomybė nuo vieni kitų žmonių santykiuose veda žmones į konflikt-us“. (R. W. Murray, C. S. C., In-troductory Sociology, 459 psl., New York, 1946). Šitą tiesą patvirtino daugybė faktų praejusio karo metu. Kam teko išgyventi tremties stovyk linio gyvenimo metus, tas pukiiai su-pranta šito teigimo tiesą. Nactų iš-teigtuose žydams getuose žydai pasi-rodė labai asocijalūs vieni kitiems. Getų ryšiniai tarp gestapo ir geto gyventojų, kurie buvo parinkti iš pačių geto gyventojų, išdavinėjo bendruomenės žmones pačiais nie-kingiausiais būdais. Dideliu solidaru mu ir sentimentais vieni kitiems ne-pasizymėjo ir kacetų vergai. Moty-vai labai paprasti: duonos kėsnis, laisvės minutė ir viltis išlikti gyvam. Šitą vietą žmogaus psichikoje sovi-etiniai meistrai labai giliai suprato ir ją išnaudoti išdirbo puikius me-toodus. Nusavink žmogaus duoną, laisvę ir gyvybę, ir galėsi su tuo žmo-gumi ką nori daryti. Ir Molotovas pripažino, kad duona yra politinis botagas, nors nepriminė dar laisvės ir gyvybės, kuriuos jie taip pat var-toja prie savo botago. Šituo botagu užuot lietuvių Sovietai paliks kaip sa-vo socialinį palikimą. Taj sako gyvi pavyzdžiai. Pirmosios Sovietų oku-

pacijos metu antroje mokslo metų pusėje buvau perkeltas mokytojo darbu į gimnaziją. Tuo metu, kai atvykau, gimnazijoje jau pilnu tem-pu buvo formuojamas sovietinis žmo-gus. Po pirmojo rašomojo darbo vie-noje klasėje teko nepatenkinamais pažymiais atestuoti kelių mokinių darbus. Tai pastebėjęs, gimnazijos direktorius įspėjo mane, kad kai ku-riems iš jų negalima rašyti nepatenki-namių pažymių. Jie esą komjaunuolių vadai ir turi artimus santykius su atitinkamais centrais. Direktorius davė suprasti, kad aš turįs ir kitose klasėse įsidėmėti, kuriems nepaten-kinami pažymiai nerašyti. Vėliau patyriau, kad visi mokytojai žino ir vykdo tai, apie ką aš buvau įspėtas. Kartą pertraukus metu, užkabin-ant viena iš tų, kuriems privalėjom nerašyti nepatenkinamų pažymių, ir paklausiau, kodėl jis nesimoko. Į-sivaizduok, sakau jam, kad tu būsi paskirtas didelio fabriko direktorium Būdamas analfabetes, nesugaudysiu padėty, ir išlavinti inžinieriai, pa-vyzdžiui, imš daryt sabotažus ir ta-ve kaip atsakingą pareigūną sukompromituos. Jaunuolis ciniška ir tie-siai atsakė: „Draugas mokytoja, dėl to tai būkite ramus: dar tas in-žinierius nepradės, kai aš jį liepsiu pakarti, o kiti, tai pamatę, bus pa-klusūs ir dirbs savo darbą“. Tai ši tokio nusiteikimo kitų žmonių at-žvilgiu augs tie, kurie pasižovė šia-me režime daryti karjerą, ir tokį ke-lią jį pasirenka.

O, kokį įspūdį visa tai daro ki-tiems? Kitą dieną užkalbinau vieną iš gerųjų mokinių, kuris klasėje ir už klasės ribų laikėsi labai gražiai ir darė malonus jaunuolio įspūdi-

Sis, pastebėjęs, kad gali manim pasi-tikėti, pradėjo skystis, kad jis, kaip ir kiti jo draugai, negali pakelti gim-nazijoje dvių dalykų: mokytojų, direktoriui vadovaujant, neobjekty-vumo ir komjaunuolių siautėjimo. Dar daugiau: jaunuolis pareiškė, kad jį grupė rengiasi stoti į komja-unolių kuopą, nors ir prieš savo va-lių, ir „viską paimti iš savo rankas“. Gavęs j rankas siūlo galą, turėjau progos atidžiai sekti tų senų ir nau-jų komjaunuolių kovą, kuri baigėsi tuo, kad keturi iš jų vieną rytą nea-tėjo į mokyklą, nes naktį enkavedis-ty buvo išvežti kaip „liaudies prie-šai“. Jų daugiau niekš nebematė.

Toks yra Sovietuose likimas kiek-vieno, kuris nenori paklusti minė-tam jų botagui ir už duoną, gyvybę, trupinėlių daugiau laisvės, kaip turi visi kiti Sovietų vergai, nenori pasi-daryti partijos bei sovietinės vyriau-sybės aklas įrankis, visai neatsižvel-giąs į kitą žmogų. Suprantama, kaip tai giūnūdo žmogaus asmenį ir ko-dėl jis lieka išvargęs, bailus, susirū-pinęs tik, kaip išvengtų enkavedistų rankų ir išsaugoti bent savo gyvybę. Jokiams socialiniams jausmams ir solidarumui su kitais žmonėmis ne-belieka jokios vietos. O tuo pačiu ne-belieka nė visuomenės. Lieka tik paskirų individų masė, kurių kiek-vienas, kaip pats išmano ir gali, gin-a savo skurdžią egzistenciją.

Intelektualinis Sovietų palikimas

Intelektualinis vystymasis Sovietų Sąjungoje yra apspręstas partijos li-nijos ir jos saugotojų vartojamos praktikos. Sovietų mokslininkas ži-no, kad surastas kurioje nors srityje naujas dėsnius ar originali idėja ne-galima skelbti, nesuderinus su partijos filosofija — dialektiniu materializ-mu. Ir tokio suderinimo arba bent savo darbo rezultatų įvertinimo, jei-gu tai yra tikras mokslas, o ne „dia-lektinis“ pataikavimas, jis negali da-

ryti. Tai turį padaryti prie jo prista-tyti politrukai. Vadinasi, jog moksl-i-nės pastangos galutiname rezultate vis tiek turi būti suredukuotos iki analfabeto, kuris turi jo rezultatus aprobuoti, pajėgumo. Iš kitos pusės Sovietų mokslininkas bijosi pasida-ryti populiarus, nes tame krašte po-puliarus tegali būti vienas asmuo. Ir šita realybė yra tokia grėsminga, kad pagal įsakymą turėjo mirti ne tik to-kie buvę Sovietuose populiarūs žmo-nės, kaip Trockis, Zinovjevas, Ka-menievas, bet ir Majakovskis, Sori-nas ir net Maksim Gorkis.

Partijos linijos determinuotas so-vietinis mokslininkas šių dienų moks-linės pažangos šviesoje atrodo nau-veno. Pvz., sovietinių antropologų „mokslinės“ pastangos Vakarų pa-saulio mokslininkų akyse atrodo tik ri kuriozai. Sovietinis biologas nuo Darvino dar ne žingsnio pasitraukti negali, nors Darvinas jau šimtu me-ty atsilikęs nuo mokslinės pažan-gos, nes linijos saugotojai jam to dar neleidižia.

Dabar tektų žvilgtelti į intelektua-linio vystymosi sąlygas sovietinėje mokykloje.

Neskaitant mažų išimčių, sovieti-nio moksleivio būdingiausia žymė — diletantiškas. Šitą diletantškumą jis paveldi iš pertemptų, pervargin-ty, nualintų savo mokytojų. Sovieti-nės mokytojas, jog instruktorius va-dovaujamas, tiesiai išvystyti neturi jokių sąlygų, nes to vystymo distan-cija yra apribota — galima eiti tik ligi Markso dogmų. Sovietinio in-struktoriaus būtiną argumentą kiek-vienai tiesai — taip pasakė Marksas, Leninas, Stalinas. O kai kurių tiesų plėtimas ten neturi eiti ne ligi Mark-so, nes distancija nustatyta tik iki politbiuro. Sovietinis moksleivis, paklaustas, kiek šio penkmečio planas buvo įvykdytas per paskutinius trejus metus, nieko nedvejodamas atsako 95 proc., nes jis privalo taip atsakyti: taip skelbia politbiuras.

Sovietinė mokytoja ir moksleivi-ja yra pervargę nuo pašalinių dar-bų, kuriems mokykla turi atiduoti labai didelę dalį laiko ir energijos. Partijos reikalaujami sovietiniai pa-rengimai ir jiems pasiruošimai, cily-nės, demonstracijos ir joms pasirėngi-mai, susirinkimai, mokykloje „kam-pelių“ rengimas ir jų priežiūra, tal-kininkavimas partijos žygiuose, se-niniai laikraščiai, plakatų fabrika-vimas, paskaitos, kursai, pranešimų išklauyimas — tai dalykai, kurie dau-giau pareikalauja jėgų iš sovietinio mokytojo ir mokinio, negu mokykli-nė programa. Diena, kurią būtų nor-maliai įvykdytos visos tvarkaraštyje nustatytos pamokos, sovietinėje m-kykloje yra retenybė. Per mokyklos vedėjų telefonu mokytojai pareika-laujami į ekstra pranešimus, susirink-umus arba su mokiniais į ekstra-darbus. Savaitgaliais sovietinis mo-kyklojas turi kartais po 4-6 uždavi-nius, kuriems jis turi atiduoti visą energiją ir laiką, kurį normalios mo-kyklos mokytojas sunaudojtu poil-siui, mokykliniam pasirėngimui ir kultūrinei pažangai. Ši padėtis yra patį didžiausia kliūtis, stabdanti so-vietinėje mokykloje intelektualinio vystymosi procesą.

Suprantama, jog tokios mokslin-ės kūrybos ir mokyklinio darbo sąly-gos užkerta kelią bet kokiam krašto intelektualinei pažangai.

Šioje vietoje neišvengiama yra at-sakyti į klausimą, kurį sovietinio mokslinio darbo ir mokyklinio gyve-nimo sąlygų nepažįstantieji kelia kaip argumentą, jog Sovietuose ne-są tokio mokslinio atsilikimo. Jie nu-rodą gigantiskų viešųjų darbų įvyk-dymo, pramonės plėtimą, Sovietų rafinuotumą tarptautiniuose santy-kuose ir pagaliau patį sovietinės valstybės išsilaikymą, ypač praėjusio karo metu.

Kad Sovietai turi techniką, niekas negalėtų paneigti. Bet techniškas personalas niekad necharakterizavo ir

negali charakterizuoti mokslinio iš-prusimo. Techniką galima išvystyti ir ant svetimų mokslinių pagrindų. O antieji dalykai ir yra tiesioginiai technikos rezultatai. Gi prisimi-nus vergų darbą kaip sovietinės pra-monės pagrindą, tos technikos moks-linė žymė visą nublunka. Patys di-dieji išradimai medicinoje, chemijo-je, technikoje padaryti jau Sovietų Sąjungai egzistuojant. Tačiau, ne vie-nas iš jų nebuvo padarytas Soviet-uose.

Tų patį tenka pasakyti ir dėl jų rafinuotumo tarptautiniuose santy-kuose. Tai rafinuotumas aferisto. O tarptautiniai aferistai, kokios rūšies jie bebūtų, niekad nereprezentavo krašto, kuriame jie išaugo, kultūri-nio lygio. Šio srityje jie turi taip pat gerų technikų, o mokslininkų jiems čia visai nereikia.

Sovietinės gi valstybės išsilaiky-mas yra rezultatas ne Sovietų augs-to mokslinio ir kultūrinio lygio, bet Vakarų savitarpinio nesutarimo ir komunistų vykdomo istorijoj nema-tyto masto teroro. Vakarų kraštai labai dažnai rėmė Sovietus, kad šių grėsmė darytų jiems mažiau pavojin-gus jų kaimynus. O viduje komunis-tinę santvarką Sovietai išlaikė tik be atodarių vartodami prieš krašto gy-ventojus j savo rankas pasigrobtų jė-gų ir masiškai žudydami milijonus ta-riamų liaudies priešų.

Visa tai, aišku, nei su mokslu, nei su kultūra nieko bendro neturi — tuo pat būdu yra ir seniau gana ilg-us laiko tarpus išsilaikiusios net pa-čios barbariškausias tiranijos.

Visi čia apžvelgti dalykai rodo, jog, masėms ir nepasivaivinant komu-nistinės doktrinos, Sovietų valdy-mas paliks labai žymių pėdsakų, ypač moralinėje, socialinėje ir in-telektualinėje srityje. Ir tie pėdsakai bus ne kas nors pozityviaus, bet jau-pradžioje minėtas chaosas.

(„Tėvynės Sargas“)

PASISLĖPUSI UŽ RUSIJOS TAIKOS OFENZYVOS, LENINO-STALINO-MALENKOVO VILTIS PAVĖRGTI LAISVAS TAUTAS YRA GYVA. TIKTAI SAJUNGININKŲ PASTANGOŠ IŠLAISVINTI 800.000.000 NUO KOMUNIZMO GALI SUSTABDYTI SOVIETŲ AGRESIJĄ.

AS PABEGAU NUO MALENKOVO

„KOKIŲ palinkimų vyras yra Malenkovas? — visą pasaulį ėmė klausinėti, kai kovo mėn. naujas Sovietų diktatorius užėmė Stalino vietą.

Į šitą klausimą galiau atsakyti iš savo asmeniško patyrimo, nes Sovietų vyriausybėje dirbau 18 metų.

1. Sovietų Sąjunga yra pasaulinės revoliucijos bazė ir sandėlys. 2. Iš Rusijos revoliucija sklis į kolonijų ir kitas šalutines erdves ir pagaliau į Vakarų tautas.

3. Ji plėsis, atskiriant kraštą po krašto nuo „kapitalistų“ pasaulio. 4. Karo ar taikos metu visokios priemonės — jėga ar gudrumas — yra pateisinamos komunizmo dominavimu.

Kai 1939 m. buvo pasirašytas Hitlerio - Stalino paktas, visi mes, dirbę sovietų vyriausybėje, žinojome, kad tai reiškia karą. Aš tuo metu buvau sovietų užsienio radijo sistemos viršininkas.

jei vieną iš baisiausių istorijoje genocidio pavyzdžių. Estų namai buvo užplūti, moterys ir vaikai suvežti į traukinių stotis ir sugrūsti prekinuose vagonuose, paskiriant juos sovietų koncentracijos stovykloms.

Vyrai ir tėvai buvo atskirti nuo žmonių ir vaikų. Kankinimai varė man ligą. Nusprendžiau palengvinti tų Pabaltijo aukų likimą ir nuvykau į Maskvą, kur draugai išrūpino susitikimą su Malenkovu.

Aš buvau nuvestas į didžiulį kambarį, kur Malenkovas sėdėjo viename gale už rašomojo stalo. Arti jo buvo telefonas, specialiai surištas su visomis Sovietų Sąjungos dalimis. Taipgi arti jo buvo sąrašas maždaug

600 svarbių žmonių — Politbiuro narių, provincijos partijos komitetų sekretorių, slaptosios policijos viršininkų — tikrųjų Rusijos valdytojų. Atsisėdau prieš stalą, žiūrėjau į riebius, bejausmius veidus ir pradėjau: — Drauge Malenkovai aš ką tik atvykau iš Estijos. Mūsų policija trema Pabaltijo žmones, kurie mums bus reikalingi sąjungininkai, kai mes kariausime su Hitlerio Vokietija.

Tie pabaltiečiai neapkenčia vokiečių. Išnaudokime šią neapykantą mūsų pačių naudai. — Kaip? — griaustelėjo Malenkovas.

tikėtai jis trenkė sunkiu kumščiu į stalą.

STALINAS PERTRAUKIA

— Kaip tu drįsti! — jis rėkė. — Kaip tu drįsti tokius dalykus pasakoti čia, partijos Centrinio Komiteto būstinėje? Ten yra ne estai — ten yra tiktai estai kapitalistai vienoje pusėje ir estai darbininkai kitoje!

Jis rėkavo ir toliau. Tautos nieko nereikiška; tiktai proletariatas vertintinas: — Visi kapitalistai turi būti sunaikinti. Beklauskis visuomenėje visi turi būti komunistai. Mes turime, baigti, sunaikinti Estijoje ir kitur visus tautinius pasireiškimus.

Malenkovas vis dar rėkė ant manęs, kai suskambėjo telefonas. Mano laimei tai buvo Stalinas. — Taip, taip, Josef Visarionovič, — kalbėjo Malenkovas, mistelėjęs man išėitį.

Aš išėjau ir nesustojau, kol nepasiekiau geležinkelio stoties, skubėdamas atgal į Estiją.

Karo metu pabėgęs į Vakarų, su pratau, kaip sunku laisviems žmonėms suprasti komunistų lyderių prigimtį ir tikslus. Mums, kurie pažįstame Malenkovą, baisu, kad didžiųjų demokratijų vadai vis dar tikki, jog jis gali atsakyti pasaulinės revoliucijos vilių ir gyventi taikoje su savo kaimynais.

Ką aš rašau, Malenkovas kalba apie taiką. Jis rodo šiaip geležinės uždangos didžiulį arkį — didesnį ir daug pavojingesnį už Trojos arkį — komunistų taikos arkį. Jis skelbia, kad skirtumai tarp Rusijos ir Vakarų gali būti draugiškai išspręsti. Jis siūlo šaukti konferencijas, daryti sutartis. Tačiau, bet koks komunistas paprastai dalyvauja konferencijoje ar daryti sutartis tik vienam tikslui — pergalei.

IGOR M. BOGOLEPOV pradėjo dirbti SSSR Užsienio Reikalų Ministerijoje 1923 m. Jis buvo sovietų atstovas Tautų Sąjungoje ir sovietų kariuomenės Ispanijoje patarėjas to krašto vidaus karų metu. Vėliau buvo Pasaulio Ekonomijos ir Politikos Instituto Maskvoje narys ir Diplomatu Mokymų lektorius. Antrojo pasaulinio karo metu atsakė komunizmo ir pabėgo į Vakarų. Dabar jis yra JAV vyriausybės patarėjas.

Kitame nr.: KODEL MALENKOVAS KALBA APIE TAIKĄ ir ANTIKOMUNISTINIS GINKLAS

Turine, Estijoje, buvo stipriausia Europoje radijo stotis. Kai, pagal sutarimą su Hitleriu, Sovietų Sąjunga turėjo užgrobti Pabaltijo valstybes — Estiją, Latviją ir Lietuvą, — aš nuvykau į Turiną apžiūrėti stoties.

Man buvo įsakyta pasilikti Estijoje, pradedant deportuoti į Rusijos teritoriją Pabaltijo tautų žmones ir tur tus. Tokių būdų aš buvau priverstas tapti sovietų administracijos dalimi, kuri jėga naikino kiekvieną Estijos kultūros ir tautinės gyvybės pėdsaką.

Smulkiai išstudijavau komunistų laimėjimų kelius. Pirmiausia buvo sulikviduoti visi nekomunistai politiniai lyderiai, uždarytos bažnyčios ir sukommunistintos mokyklos. Toliau aš buvau žemės savininkų, prekybininkų ir profesionalų suėmimo ir masinių deportacijų liudininkas. Jie 1941 m. birželio mėn. pradė

ta kultūra, kiti — sakė, kad tai tik pasakos, 5000 knygų rašo apie paslaptingąjį Atlantį, apie kurį užsiminė graikų filozofas Platonas, 400 metų prieš Kristaus gimimą.

Pagal Platoną, prieš 8000 metų gyvenęs karalius vienoje žemėje su daugeliu salų. Didelės gamtos katastrofos ištiko Atlančio karalystę ir jo gyventojus, stūmė juos Viduržemio jūros žemių kryptimi.

Vieni mokslininkai manė, kad kalbama apie senovės garsų prekybos miestą Tartesos, kiti — portugalų Azorų salas, dar kiti — Kretos salą, dar kiti — Sacharą ir t.t. Ir laikas mokslininkams nesutapo: vienu nuomonėms nuo kitų skyrisi tūkstančiai metų. Visi sutiko, kad Platono „8000 metų“ nėra tikslūs. Jis rašė, jog Atlančio gyventojai gamino geležį ir bronzą, gi prieš 8000 nei geležies nei bronzos dar nebuvo.

Siemet grįžo iš Šiaurės jūros narų ekspedicijos vokiečių kunigaigys Jorgėn Špan. Jisai rado jūros dugne iškapotų vazų, indų, grindinio liekanų, netoli Helgoland salos, akmeningoje vietoje, 9 km. į šiaurės

Mokslo margumynai

Kasdien žmogus išranda vis naujų priemonių kovoti su kenkėjais — vabzdžiais. Ši kova jau tūkstančiai metų tęsiasi, o vis tik šiandien kenkėjams žymiai geriau gyventi; ūkis pereina į vadinamąjį monokultūrą, t. y., augini vienos rūšies augmenis. Žmogui ši kova palengvėjo 1940 metais, Dr. Paul Muller išradęs beveik neištariamą vardu kenkėjams nuodą, trumpai pavadinata DDT. Išradė jį už tą gavė Nobelio premiją, o jo vaistai karo metu daugybei žmonių išgelbėjo gyvybę.

Kitą prieš kenkėjus priemonę neseniai surastą vokiečių Bayer-Leverkuser laboratorijose. Tai E-605 vardu vaistas. Tiek DDT, tiek šis veikia palietimu, tačiau pastarasis vaistas turi tą savybę, kad augalas sugeria iš žemės ir per šaknis išsinešoja ją po visą augalo kūną, nuodus tuo būdu sunaikina augale įsiveisusius kirminus. E-605 veikia kiek trumpiau, nei DDT, nes augalo sultys jį sunaikina, tačiau tame ir gerumas, nes augalas naudojimui tinka.

JAV-se sudarytas Aldrinas — nuodas prieš skėrius. Jisai puikiai veikė perėitais metais Indijoje. Aldrino užtenka 100 gramų sunaikinti vienam ha. skėrius. Jį barsto iš lėk tuvų ar malūnsparnių.

Atrodė, kad žmogus visai bus nugalėjęs vabzdžius. Tačiau apsiriktai. Kenkėjai pasidarė atsparūsni. Jie, galima sakyti, praprato prie nuodų, pasidarė atsparūs. Pvz., uodas sunku sunaikinti vien su DDT, nes užaugo naujos kenkėjų kartos, nebijančios DDT.

Patiria, kad panaudojant iškarto dvejopus nuodus, kenkėjų atsparumas nugalimas. Dabar imama naudoti ir augalinius nuodus, kurie ilgą laiką buvo nustelbti cheminii nuodų. Iš kai kurių, chrizantemoms panašių augalų, gaunami tokie nuodai, kurie su DDT sunaikina ir atspariausius kenkėjus.

Atlantis — paslaptingas mokslininkų neišaiškinamas atsitikimas. Senais laikais tarp senojų ir naujojo pasaulio turėjo nugrimsti jūros dug na vieną karalystę. Vieni mokslininkai tikėjo, jog Atlančio karalystėje prasidėjusi žmonija ir pirmoji augs-

rytus. Ten turjis būti paskendęs miestas plačiais gatvių grindiniais, didžiuliais pastatais.

Ar tas miestas yra Atlantis? Kunigo rastų miesto mūrų ilgis 927 m. Platonas rašo — „mūrai apie Atlančio pilį 925 m. ilgio“. Ir šventyklos rasti pamatai puikiausiai sutampa su Platono aprašymais. Nariai dar tik trečdaly ištyrę paskendusius mūrų. Špan mano, Atlantis paskendęs 1200 metais prieš Kristų, o P. a tonui išėję „8000 metų“ todėl, kad jis rėmėsi egiptiečių laiko mastu, kurie skaičiavo ne metus, bet mėnesius. 8000 mėnesių atitinka 1200 metų. Panašiai suprastina ir Sv. Rašto gadauti Matuzelio amžiaus 990 metų. Tai buvo 990 mėnesių, kas išeina maždaug 80 metų. Atlantis esą paskendęs perinant iš bronzos į geležies laikus. Ir kunigaigys Špan narai sakosi tadę tirpdomosios krosnies li kužiūs.

Kada paaiškės tikroji Atlančio istorija? Naujieji Helgoland narų radiniai gal bus atsakymas, o gal tik nauja mįslė mokslui? K. D.

Londonė praėjusią savaitę buvo atidaryta radio ir televizijos paroda. Tokios parodos yra ruošiamos kasmet ir visuomenė jose gali susipažinti su paskutiniais technikos laimėjimais radio ir televizijos srityse.

Britanijoje televizijos, kaip pramo gos, naudojimas sparčiai plečiasi ir rimtai graso kinams ir radiui. Čia priskaitoma jau 8 milijonai kasdien aparatų, kuriuos stebi dar didesnis skaičius žiūrovų.

Tuo gal būtų galima išspręsti mokytų trūkumą. Vieno mokytojo veidą pamoką galėtų stebėti iš karto visos televizijos ekrane turinčios mokyklos. Tik kas nuramintų triuš madarius vaikus?!

Televizijos ateitis be abejonės yra labai didelė. Ji tebegyvena kūdikiu dienas. Viena Londono banke direktorius gali patikrinti visus seifus vien tik dirstelėdamas į ekraną: — visi

TELEVIZIJA

IMIGRACIJOS...

(atkelta iš psl. 3)

- j) Graikų giminėms — 2.000; k) Olandų pabėgėliams — 15.000; l) Olandų giminėms — 2.000; m) Tolumų Rytų pabėgėliams (ne azijatų kilmės) — 2.000; n) Tolumų Rytų pabėgėliams (aziatų kilmės) — 3.000; o) Kiniečių pabėgėliams — 2.000; p) Arabų pabėgėliams — 2.000.

Atrodo, kad lietuviai tremtiniai galės gauti vizų iš kontingentų išskaičiuotų nuo „a“ iki „f“ imtinai.

5) Ikekvienas pabėgėlis, kuris norės pasinaudoti šiuo įstatymu, turės gauti iš Amerikos piliečio ar piliečių darbo ir buto garantijų ir užtikrinimą kad jis netaps visuomenei našta. Garantijoje reikės tiksliai nurodyti darbovietės adresą, darbo rūšį, taip pat buto adresą ir rūšį.

6) Įstatymas paveda Valstybės Sekretoriui tartis su kitų valstybių vyriausybėmis ir Intergovernmental Committee for European Migration dėl jūros kelionės finansavimo.

7) Vidaus kelionė iš uosto iki paspyrimo vietos turės apmokėti kvietėjas arba pats pabėgėlis, arba, jiems negalint, Amerikos vyriausybė suteiks per šalpos organizacijas paskalos iš 3 proc. reikės grąžinti neveliau kaip 1963 m. birželio 30 d.

8) Duodant vizas, pirmenybė bus duota: a) asmenims, kurių patarnavimai ar sugebėjimai reikalingi Amerikoje ir toje srityje jie dirbs,

b) Amerikos piliečių tėvams, c) legaliai atvykusių svetimšalių žmonoms ar vyrams, nevedusiems ir dar neturintiems 21 metų amžiaus vaikams, posūniams ir podukroms ir įstūnytiems iki 1953 m. liepos 1 d. vaikams.

d) Amerikos piliečių broliams, serserims, sūnams ir dukroms. Įstatymas įskamiai nurodo, kad jo kių pirmumų nebus duota buvusiams DP, kurių bylos buvo jau vestos pagal DP įstatymą. Vadinas, jie turės gauti iš naujo darbo ir buto garantijas.

9) Įstatymas reikalauja, kad a) kiekvienas vykstant į JAV, turėtų galiojantį pasą, keliavimo dokumentą ar kitokį asmens tapatybės liudijimą ir

b) gauti iš dabar gyvenamo krašto valdžios raštišką pažymėjimą jog deportacijos atveju toji valstybė priims jį atgal (certificate of readmission).

10) Kaip ir pagal ankstesnę DP įstatymą, atitinkamos JAV agentūros turės pravešti tyrinėjimą apie kiekvieną kandidatą ir surašyti mažiausiai paskutinių dviejų metų smulkų jo asmens istoriją.

KAS KONKREČIAI DABAR DARYTINĀ?

Kaip jau minėta, smulki procedūra paaiškės tik paskelbus įstatymui vykdyti taisykles. Paruošiamieji darbai jau atliekami. Šios savaitės pabaigoje organizacijų atstovai Vašingtone tarsis su Administratoriumi įvairiais procesualiniais klausimais.

Šiuo metu yra labai svarbu, kad kiekvienas pabėgėlis, kuris norės vykti į Ameriką, skubiausiai užsiregistruotų Amerikos konsulate, jei ligi šiol nėra to padaręs. BALFO įgaliojiniams Europoje išsiuntinėtos atitinkamos instrukcijos ir tas jau vykdoma.

Kol kas dar darbo ir buto garantijų blankai (formos) nėra išleisti. BALFas, norėdamas suinteresuotus asmenis kuo greičiausiai jais aprūpinti, kai tik bus išleisti, prašo suinteresuotus asmenis, jeigu ligi šiol nėra to padaręs, pranešti savo adresą BALFO įstaigai:

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Kai tik Administratoriums įstaiga išleis blankus, BALFO įstaiga skubiausiai juos išsiuntinė.

Tačiau ne visi likę tremtiniai turi giminijų ar pažįstamų, kurie norės daryti ar parūpinti garantijas, Europoje BALFO įstaigos baigia registruoti tokius asmenis ir netrukus apeliuosime į visuomenę juos aprūpinti garantijomis. Kas galėtų sudaryti garantiją arba tarpininkauti surandant kvietėją, malonėkite taip pat BALFO įstaigai pranešti savo adresą. Tiems asmenims BALFO įstaiga patieks pasirinktinių asmenų sąrašus.

Pagal ankstesnę DP bilijų atvyko apie 30.000 lietuvių. Visi jie įsikūrė, susirado darbų ir butus ir nesudaro kvietėjams jokios problemos. Padėkime likusiems sveikiems ir dar galintiems emigruoti lietuviams atvykti į Ameriką.

BALF

BALTU INSTITUTO STUDIJU DIENOS

Jau daugiau kaip metai V. Vokietijos sostinėje Bonnoje veikia Baltų Institutas. Jis yra įsteigtas V. Vokietijos vyriausybės ir baltų laisvinimo veiksmų pastangomis. Instituto tikslas — puoselėti Pabaltijo valstybių tremtinių mokslininkų kūrybą ir mokslinius tyrinėjimus. Institutas retkarčiais paremia materialiai ir V. Vokietijos pabaltiečius studentus. Instituto vadovybę šiuo metu sudaro pirm. prof. Ed. Šturms (latvis), vicepirm. prof. A. Maceina ir vicepirm. prof. M. (estas). Bad Godesberge prie Bonnos, krikščionių pabaltiečių studentų bendrabutyje, Institutas suruošė studijų dienas, kurio se dalyvavo 37 latvių, 11 lietuvių ir 17 estų studentų iš V. Vokietijos bei Strasburgo L. E. Kolegijos.

UZ SUVIENYTA EUROPA SU PABALTIJU Per atidarymą, kurį pradėjo Instituto direktorius prof. Šturms, suvažiavimą sveikino min. Selteris estų, min. Liepinš latvių ir Dr. P. Karvelis lietuvių laisvinimo veiksmų vardu. Po studentų atstovo žodžių ėjo vokiečio E. Schumanno paskaita

seifai turi nuolatinę televizijos akis, nukreiptas į uždarytus lobius. Greit fabrikuose nebereiks tiek daug prižiūrėtojų ir „formanų“. Sėdi sau „bosai“ šilname kambaryje, o ekrane stebi visus fabriko kampelius — mato, kas ir kaip dirba.

Kas yra skaitęs Tolstojaus „Aeli dą“, — prisimins, kad šitame fantastikos kūriny iš Marso planetos gyvenimo televizija buvo smulkmeniškai išparnašauta. Ten, Marse, kiekvienas namas turėjo didelius ekranus, kur marsiečiai galėjo matyti viską, kas vyksta jų planetoje, neišėjami iš kambario. Reikėjo tik paspausti mygtuką. Tai, ką Tolstojus matė savo vaizduotės Marse, mes galime greit pamatyti čia žemėje. A. P.

apie Europos suvienijimą. Kalbėtojas pasisakė už visos Europos apjungimą: suvienijtai Europai turi priklausti ne tik šešios valstybės, sudarančios plieno ir anglies sąjungą, bet ir Rytų Europos kraštai su Pabaltijiu. Rytojaus diena buvo skirta sąjung to Pabaltijo klausimams. Liepinš savo paskaitoje peržvelgė, kaip Pabaltijo valstybių vieningumas reikėsi jį nepriklausomybės metais. Ir pats prelegentas pasisakė ateityje už stipresnį vieningumą. Buv. Estijos užs. reik. min. K. Selteris kalbėjo apie ekon. gyvenimo problemas sąjungto se Pabaltijo valstybėse. Dr. P. Karvelis susivietė dabartinę Politinės Baltų Tarybos veiklą ir Baltijos valstybių uždavinius šių dienų Jungtinės Europos institucijose. Prof. Šturms, kalbėdamas apie kultūrinės problemos Baltijos valstybėse, plačiau pagnagrinoje vienos universitetinės sistemos reikalą.

SUOMIJOS PASIUNTYNS PADEDA BALTAMS

Ministeris Ossian Donner, buv. Suomijos pasiuntinys D. Britanijoje 1919-1926 m., yra prieš porą metų išleidęs savo atsiminimus, kuriuose jis pasakoja apie savo gyvenimą tais laikais Londone. Knygoje yra skrysius kuriame autorius kalba apie pastangas padėti išgauti iš britų valdžios Pabaltijo valstybių pripažinimą de jure. Sīs knygos skrysius įdomus ir lietuviams, todėl būtų gera, kad kas nors jį išverstų į lietuvių kalbą. Veiklas pavadinat „Mitt Liv“ Mano gyvenimas) ir išleistas švedų kalba.

Rašytojas Ignas Šeinis rašo iš Lietuvos atstovavimo Helsinkyje 1921-1923 m. žinąs, kad Ossianas Donneris buvo laikomas rimtu ir geros įtakos Londone turinčiu Suomijos ministru.

Europos Lietuvių Kronika

PIRMIEJI LIETUVISKAM REIKALUI

Atvykstančiam į D. Britaniją lietuvių draugui atstovui Kersteniui priminti ir pagerbti pirmasis blankų užpildė ir įmokėjo 10 šil. auką — Kazys Makūnas, gyvenantis Londone.

JAU SEKANČIĄ DIENĄ ŠIE LIETUVIAI ATSIUNTĖ ANKETAS IR AUKAS:

Po £ 2. 00. 00 aukos: K. Plukas, V. Mažeika, K. E. Brazdioniai, J. Adomaitis.

Po £ 1. 00. 00 aukos: Tėvai Marijonai, Kun. V. Kamaitis, J. Naudžiūnas, P. Jaškūnas, J. Keršys, P. Senvaitis, F. Cerbauskas, S. Jackūnas, J. Pranauskis, J. Janavičius, K. Bagdonas, P. Laurušonis, M. Valiukonis, J. Bačkauškas, F. Babiškas, J. Stasiulis, V. Remeikis, A. Petraitis, A. Tamašiūnas, J. Ambraziūnas, K. Zeimys, K. Skrebalius, B. Jacovičiai, N. Mockus, J. Vaičiūlis, J. Varnaitis, J. Vinciusas, A. Stakėnas, B. Kmieliauskas, Z. V. Akelaičiai, J. Cernis, A. Rusys, K. V. Kulbokai, L. Valkūnas, A. Vitkinas, J. Liubickas, K. Rusys, P. Kleinas, J. Simonavičius, R. Kunstas, J. Vengras, Z. Poškus, K. Andruskevičius, L. Nemeika, K. Butrimas, K. Kutka, P. B. Voveriai, A. Silingas.

Po 15 šilingų aukos: V. E. Daugvilai.

Po 10 šilingų aukos: K. Makūnas, P. Giriūnai, V. Cekanavičius, J. Mackevičius, P. Devenis, J. Daugėla, K. Šimeliūnas, S. Vasiljauskas, E. Bendorius, P. Gelaižius, J. Urbonas, J. Kuozėnas, V. Vaikevičius, M. Linkevičius, P. Milašius, J. Pocius, A. Kazėnas, J. Sašaūnas, B. Gleveckas, J. Urbonas, J. Zdanavičius, L. Kristėliūnas, J. Rudaitis, A. Spaltonas, J. Balčiūnas, J. Serkešas, L. Gervinas, P. Burkaitis, L. Tamošaitis, V. Valiūlonis, A. Buras, J. Jonkaitis, J. Bielskis, P. Vilutis, P. Garbrieliavičius, S. Pocečiūnas, K. Sruga, J. Pečkaitis, P. Litvinaitis, P. Miklovas, A. Vyčys, J. Laurinaitis, V. Strumskys, N. Zvirbilis, B. Daubaras, B. Mardosas, A. Navickas, A. Litvaitis, J. D., K. Jurka, J. Liustikaitė, A. Januševičius, J. Uogintas, M. Tranavičius, J. Budreika, J. Kriščiūnas, V. Mažeika, K. Drungilas, B. Šliogeris, D. J. Uogintas, V. Braniška, D. Graužinis, J. Sasny, K. Garisonas, V. Bumbliauskas, K. Ivoškus, A. F. Mongirdai, J. Maslauskas, A. Žičkus, K. Musteikis, K. Bičkus, J. Barėuskas, V. Poškus, Z. S. Sasnauskai, B. Pariesštis, J. Tamošauskas, J. Nerbutas, J. P. Dromantai, V. V. Kamaičiai, A. A. Kirkelioniai, Cerniauska, A. Mūnštys, A. Margelis, J. Purzelis, A. A. M. Rimdževičiai, J. Kernaziuskas, A. Savukaitis, A. Carnauskas, L. Matulevičius, B. Masiliūnė, J. J. Kozp-Polenskaitė, S. Skopas.

Po 8/6 aukos: F. Urbonavičius.

Po 7 šilingų aukos: J. Zikaras, J. Čepas, A. Marma.

Po 6 šilingų aukos: P. Bugailiškis, P. Iškauskas, K. Deveikis.

Po 5 šilingų aukos: B. Kiburienė, J. Perminas, S. Puidokas, J. Zemaitytė, J. Stundžiai, J. Rimdžiūnas, V. Jokubaitis, E. Lauraitis, Z. Zivatkauškas, P. Kilaitis, M. Jagminienė, S. Kotavičius, L. Švalukas, J. Palažajus, Z. Butkus, K. Palūkaitis, S. Priokockas, P. Stančikas, V. Ridžiūnas, J. Paulauskas, P. Zilinskas, P. S. Nenortai, Z. I. Grupiljonai, J. Dirvinskis, A. Bieliūnas, J. Skobeika, P. Gofmanai, J. Kalvaitis, J. Kvižkevičius, P. A. Gaižauska, A. Liaudanskytė, J. Šukaitis, J. Tamulynas, A. Turčinskis, F. Navickas, L. Stūras, J. Kukštas, J. Navickas, S. Gabalis, P. Umbrasas.

Po 4 šilingų aukos: I. Srimavičius.

Po 3 šilingų aukos: A. Motjekaitis, P. Juška, L. Ašmeiga, D. Janulaitis.

Po 2/6 aukos: K. Vaitkus, K. Kairys, P. Maksvytis, J. Musteikis, S. Mockienė, J. Janūnas, A. Zaga-Petkevičius, J. Ka-

LONDONAS

MINES RUGSĖJO 8 - tosios ŠVENTĖ

Centrinis skyrus, drauge su Londono Vaidila š.m. rugsėjo 20 d., sekmadienį, ruošia Tautos šventės minėjimą.

11val., sekmadienį, pamaldos liet. bažnyčioje su atitinkamu pamokslu. 6 val. vakaro Parapijos salėje, 345a Victoria Park Road iškilmingoji dalis — paskaita ir meninė programa.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS MOKINĖS ISVYKSTA VOKIETIJON

D. Britanijos visuomenės lėšomis pakviestos trys mokinės — Renata Lipertaitė, Birutė Janušaitė ir Marytė Mansytė, dvi savaites viešėjusios Londone, penktadienio ryte išvyksta Vokietijon.

PATĖKO PO AUTOMOBILIU

Lietuvių Namuose, Londone, gyvenęs Petras Karvelis, išlėpęs Holand Park av. iš autobuso, buvo sunkiai sužeistas prašalį pravažiuojančio automobilio. Sužeistasis gydomas ligoninėje, P. Karveliui sužalota galva.

LIETUVIŲ NAMUOSE ATOSTOGAUA

Sią savaitę Lietuvių Namuose atostogauja birminghamietis Vilius Kanas, dirbęs dujų reikmenų fabrike, Birminghame; Napoleonas Žvirblis, dirbęs Peterborough hostelio stafe ir Vaclovas Civinskis, atvykęs iš Corby. V. Civinskis nori gauti darbo Londone ir čia apsisoti.

„BRITANIJOS LIETUVIS ORO PASTU

Siuo laikui Ciceroje gyvenantis Dr. K. Sruga „Britanijos Lietuvis“ išsiėmė oru pastu. Pažymėtina, kad Dr. K. Sruga yra vienas iš Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio „Laisvoji Lietuva“ redaktorių ir jam šis Europos lietuvių organas gauti skubiu būdu yra būtinybė. Linkime Lietuvos Atgimimo Sąjūdžiui ir Dr. K. Srugai puikiuosius sėkmės lietuviybės darbo dirvonuose. J. Janulaitis

ŠIŪLO LIETUVIAMS DARBĄ

Shipbreaking Industries Ltd., Faslane Port, Shandon, Dunbartonshire, prašo paskelbti:

„Mes turime savo darbovietėje laisvų vietų, norintiems išmokyti šveisimo amato. Keli lietuviai jau čia dirba. Patyrėme, kad lietuviai yra geri darbininkai, todėl norime jų skaičių padidinti. Galime parūpinti butus prieinama kaina. Mokame normalias algas, priedo gamybos bonusus. Per savaitę galima uždirbti iki 16 svarų. Vidurkis šveisuotojo uždarbis — virš 10 svarų.“

Norį šio amato mokytis ir dirbti, prašomi parašyti auščiau pažymėtu adresu.

COVENTRY

Rugsėjo 12 Tautos šventės minėjimą Coventrio DBLS skyrus ruošia rugsėjo 12., šeštadienį. Visos Coventrio apygardos nariai kviečiami šeštadienį atvykti į šventės minėjimą, kurio programa sudarys koncertinę dalį — P. Valterienė, Povilavičius, Nottinghamo vyrų oktetas, o dienos tema pritaikyta paskaitą skaitys A. J. Kaulėnas.

MANCHESTERIS

DBLS Manchesterio Apygardos Valdyba š.m. rugsėjo mėn. 12 d. 7 val. Cheetham Town Hall salėje (Netoli ukrainiečių klubo) rengia TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJimą. Prelegentas: J. Senkus. Solistė: P. L. J. Liustikaitė, Skaučių baletas ir kt. Po programos bendri šokiai. Veiks bufetas.

valiauskas, A. Borkertas, J. Baukys.

Po 2 šilingų aukos: J. Rubcevičius, A. Miliūnas, A. Cekanavičius, K. Brozelis.

Po 1 šilingų aukos: A. Ivanauskas, P. Staučius, S. Lenkevičius.

VOKIETIJA

PLB VOKIETIJOS KRASTO TARYBOS POSĖDIS

Huettenfelde, Vasario 16 Gimnazijai nupirktojos Rennhofer pilies salėje rugpjūčio 29 - 30 d. įvyko metinis Krašto Tarybos posėdis, kuriame dalyvavo Valdybos ir Tarybos nariai Pr. Zundė, E. Simonaitis, J. Lukošius, E. Žilius, Tarybos nariai Tėvas Alf. Bernatonis, kun. A. Keleris, J. Glemža, A. Giedraitis, Dr. Rukša, A. Survila ir J. Jurkaitis bei Valdybos narys A. Venclauskas. Be to, Garbės Teismo pirmininkas St. Vyckintas, Revizijos Komisijos pirmininkas V. Šukys ir svečiai: VLIK'o atstovas P. Jakkš - Tyrīs ir Šveicarijos Lietuvų Bendruomenės pirmininkas inž. J. Stankus.

Posėdžio prezidiumą sudarė p. A. Survila, Dr. Rukša ir E. Žilius, Rezolucijų Komisiją Tėv. A. Bernatonis, J. Glemža ir J. Lukošius. VLIK'o atstovas, p. Jakkš - Tyrīs - Tarybos pirmininkas, pabrėžė, kad mūsų svečiavimasis užtruko nelauktai ilgai ir būtų tragiška, jeigu svetimos šalys gyvenantieji lietuviai atitrūktų nuo savo tautos. PLB uždavinys ir yra sudaryti jiems lietuviškokį klimatą. PLB organizacija turėtų likti ir Lietuvos okupacijai pasibaigus. Nutautimo klausimas nebūtų bausis, jeigu jaunimui būtų sudarytos sąlygos lankytis lietuviškias mokyklas. Mokyklų klausimui kreiptinas didžiausias dėmesys.

Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, p. inž. Stankus, sveikindamas suvaživusius Tarybos narius ir džiaugdamasis progą būti jų tarpe, pareiškė, kad posėdžių metu norėtų išgirsti apie Lietuvių Bendruomenės Vokietijoje rūpėjus ir pramatomus kelis jiems nugalėti. Nors lietuvių Vokietijoje yra sumažėję, bet jų dedamos pastangos vis didėja. Krašto Valdybos pastangoms neužtenka pareikšti simpatijų, bet reikia konkrečių paramos.

P.L.S.S Vokietijos Rajono vardu p. A. Venclauskas sveikina Krašto Tarybą ir pažymi, kad skautų organizacija padeda augti jaunimui gerais lietuviams ir gerai krikščionims. Ji netiesioginiai prisideda ir prie propagandos darbo, santykiuodama Vokietijoje ir kituose kraštuose su svetimtautiais ir garsindama jų tarpe Lietuvos vardą. P. Venclauskas džiaugiasi nupirktais gimnazijai rūmais, kuriuose susiburis ir nemažas lietuvių skautų skaičius, savo organizacijai dirbdamas Dievo, Tėvyinės ir Artimo labui.

Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas, p. Pr. Zundė, padaro plačią Krašto Valdybos veiklos apžvalgą, Krašto Valdybos išdinininkas, p. J. Lukošius, paduoa piniginę apyskaitą, kuri Kontrolės Komisijos pranešimu yra patikrinta ir siūloma priimti. Ši Krašto Valdybos veiklos apžvalga bus paduota atskirai.

Krašto Taryba tvirtina apyskaitą, priima kelis neesminius bendruomenės statuto pakeitimus, kurie buvo reikalingi registruojant bendruomenės statutą vokiečių teisme ir priima Garbės Teismo pranešimą, kuris savo kadencijos metu yra išsprendęs 6 bylas.

Krašto Taryba apspauso ir priima Vasario 16 Gimnazijos Kuratoriaus statutą. Kuratoriaja steigiamą gimnazijos auklėjimo, administraciniam ir ūkiniam darbu prižiūrinti ir jį sudaro Europos PLB, Vokietijos Krašto Valdybos bei Balfo atstovai, R. Katafikų ir Evangelikų dvasinės vyresnybės skirtingi atstovai, gimnazijos mokinių tėvų atstovas ir gimnazijos direktorius.

Naujiems kadencijos metams išrinkti šie bendruomenės organų nariai:

Į Krašto Valdybą išrinkti ir paskirstę pareigoms šie Tarybos nariai: Pr. Zundė pirmininkas, E. Simonaitis vicepirmininkas, J. Glemža išdinininkas, A. Survila sekretorius ir J. Lukošius narys. Kandidatais lieka p. A. Venclauskas, A. Makarskas ir Tėv. A. Bernatonis. Į Garbės Teismą išrinkti St. Vyckintas, Dr. Rukša ir p. Remelis, į Kontrolės Komisiją E. Žilius, A. Petkevičius ir p. Damijonaitis.

GAUTINGO SĀNATORIJOJE

Šias atostogas man teko praleisti vokiečių išgarsintoje Gautingio sanatorijoje, kuriai tikriau tiktų Babelio bokšto vardas. Čia gydyti ir šiaip taip gyvena 22-jų tautų žmonės. Tarp jų ir gana gausus lietuvių būrys per 50 žmonių, laukiančių geresnio rytojaus.

Jiems viltis ir teliko, nes, atrodo, mes sveikieji tautiečiai juos būsimė kiek pamiršę. Paguodas, gero žodžio, ar materialinės paramos jie beveik iš savųjų negauna. Vienam kitam laimingesniam pažįstamas, ar koks giminė atsiunčia laiškus nuo laiko skatikėlių — tuo ir baigiasi ligonių šalpa. Lietuviškos viešosios šalpos organizacijos šiuos mūsų, likimo ypatingai nuskriaustus tautiečius, yra kiek pamiršusios.

Vargšai ligonys, nei savo tautos, nei jai pareigų nėra užmiršę, ir jos garbei daugiau nuveikia, negu karšiais mes sveikieji. Jie turi jų pačių pastangomis suabgauti biblioteką, turi, kas jau labai reta mūsų bendruomenėse, gausią lietuviškų dainų diskoteką. Graudu ir gėdams sveikiesiems, kaip tenka nugarsti per Gautingio miestą transliuojamus lietuviškus pusuvalandžius, dalyvauti jų ruošiamuose minėjimuose, ar sekmadieniais pasiklausyti jų bažnytinio choro. Lietuviai, nors palyginus su kitomis ten gyvenančiomis tautybėmis, skaičiumi negausūs, yra vieninteliai turį savo bažnytinį chorą. Pažymėtinas taip pat uolus pamaldų lankymas. Sekmadienį, sa natorijos koplytėlėje, kaip kadaise Lietuvoje ant šventorių, sutiksi visus čia gyvenančius lietuvius. Jiems tos pamaldos yra pavirtusios ne vien tik religine, bet ir tautine pareiga.

Visi galėtume mokyti iš jų noro dirbti, tvarkos, draugiškumo ir susilaikymo, kurio jiems tikrai netrūksta. Tik darni ir sąmoninga bendruomenė gali taip gražiai tvarkytis, ir tokiose nepalankiose sąlygose, dirbti tautinį, bei visuomeninį darbą. Kordelia Jasutyte

Rugsėjo 29 - 30 d.d. Huettenfelde, naujuosiuose Vasario 16 gimnazijos rūmuose, buvo sušauktas eilinių reikalų svarstyti PLB Vokietijos krašto tarybos suvažiavimas. Suvažiavimą VLIK'ui atstovavo jo nariai E. Simonaitis, J. Glemža, ir J. Jakkš - Tyrīs. Jame taip pat išrinkta nauja krašto valdyba šios sudėtis: Pr. Zundė — pirminink., Erdm. Simonaitis — vice pirm., A. Survila — sekret., J. Glemža — išd., J. Lukošius — narys.

VOKIEČIŲ SPAUDOJE SOVIETINIŲ LEGENDOS APIE PABALTĪJŲ AISKINIMAS

Šitokia ir panašiomis antraštėmis skelbia vokiečių ir šveicarų spauda apie JAV kongreso sudarytą komisiją Pabaltijo okupacijai tirti. Zinio se pabrėžiamas Amerikos Lietuvių Tarybos aktyvumas siekiant komisijos sudarymo ir remiant kongreso nario Ch. J. KERSTEN pastangas ta kryptimi. Komisijos uždavinys būsiąs iširti NKVD Pabaltijy suruoštus gausius „Katynus“ ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos „savanorišką“ įsijungimą į Sovietų Sąjungą. Lietuvių, latvių ir estų informacinės tarnybos trėmtyje šiais klausimais esančios surinktos gausios medžiagos, kuri bus perduota paminėti komisijai.

SVEICARIJA

LIETUVIS — REDAKTORIUS

Šveicarijoje gyvenęs lietuvis Alg. Narakas, mūsų kariuomenės pulk. Narako sūnus, paskirtas šveicarijy „Tribune de Lausanne“ laikraščio vienu iš redaktorių. Dirba užsienio skyriuje.

RUSAI DAR NEPALEIDO II PASAULINIO KARO BELAISVIŲ

Vakarines Vokietijos vyriausybę prisitė JTO sąrašą vokiečių karo belaisvių, kurie dar negrįžo iš Rusijos. Sąrašą yra 103.000 pavardžių. Drauge pateiktas sąrašas „dingusių be žinios“ kuriame yra 1.272.000 pavardžių. Manoma, kad dauguma be žinios dingusių yra Rusijos belaisvių styvkloze.

Be to vokiečiai kaltina, kad rusai deportavo iš Vokietijos 750.000 civilių gyventojų. Rusijoje dar tebėra 63.000 italy karo belaisvių, 50.000 japonų ir po kelis tūkstančius austrų, rumunų, bulgarių, graikų, vengrų ir kitų tautybių.

Ar nevertėtų JTO pasiūsti žinias apie deportuotuosius iš Pabaltijo kraštų?

Aleksandrija. Krėmlius ėmėsi labai griežtų priemonių sustiprinti savo pašlijusiai įtakai Albanijoje. Tam tikslui rusai siūnė maisto ir bendro vartojimo prekių. Kartu siūnė skaitlingą būrį rusų patarėjų Albanijai.

PLANAS EUROPAI APJUNGTI

Europos federacijos planai gyvai svarstomi ne tik tremtinių spaudoje, bet ir pačiuose didžiuosiuose amerikiečių spaudos organuose. Vienas iš žymiausių JAV viešosios nuomonės formuotojų, būtent — „New York Times“, š.m. rugpjūčio 21 d. įsidėjo tuo reikalu ir mūsų tautiečio J. Audėno, buv. žemės ūkio ministro, o dabar Lietuvos Laisvės Komiteto nario, samprotavimus. Juose sakoma: „Jūsų rugpjūčio 16 d. laidoje buvo įdėtas puikus Antony Palecek laiškas dėl Vidurio Europos apjungimo. Aš labai apsidžiaugiau tiek pačių klausimais iškėlimu, tiek tuo, kad „The New York Times“ skyrė tiek vietos šiam klausimui diskutuoti.

Europos valstybių apjungimo klausimas pasidarė labai aktualus po Antrojo Pasaulinio karo. Jis yra aktualus dėl šių priežasčių: 1. baimė Vokietijos, kad ji, susivienijusi ir atsikūrusi, vėl gali ieškoti erdvės ir pradėti naują karą; 2. baimė Sovietų Rusijos, kuri turi jau daug pavergtų kraštų ir su savo satelitais sudaro stiprią karingą jėgą, taip pat turi stiprią komunistinę ideologiją ir aiškų tikslą — užvaldyti visą pasaulį.

SĀLYGOS FEDERUOTIS

Laisvai tebeegzistuojančios Europos valstybės, augščiau minėtos baimės skatinamos, ne tik galvoja, bet ir daro konkrečių žygių apjungti. Šitą idėją stipriai remia moraliskai, kariškai ir medžiagiškai Jungtinės Amerikos Valstybės. Tačiau laisvojoje Europoje yra jėgų ir priešasčių, kurios apjungimo idėją, kaip ji suprantama Vakarų demokratijos, ir patį konkretų darbą labai trukdo. Trukdomosios jėgos yra šios: 1. jungimasis ne iš džiaugsmo, ne iš laisvo apsisprendimo, bet tik iš baimės; 2. tebėra neišnykęs kiekvienos tautos ir valstybės noras pasilikti visiškai nepriklausomoms ir savarankiškomis suvereninėms valstybėms; 3. Europos tautų kalbų įvairumas; 4. didelės ir reikšmingos tautinės ir valstybinės tradicijos; 5. kiekvienoje valstybėje Sovietų Sąjungos penktosios kolona — komunistų organizacijos. Noriu tikėti, kad tautų išsilikymas bus pastatytas auščiau už tradicinius valstybių suverenitetus.

Ponas A. Palecek kalba tik apie Vidurio Europos apjungimo galimumus. Man atrodo, kad Europos saugumo negalės išspręsti joks regio nius — didesnis ar mažesnis — valstybių apjungimas, o ūkiškai tvarkytis mažuose regionuose nebus jma noma. Europos apjungimas turėtų būti taip pravestas, kad visiems būtų

ir saugu, ir sotu Europoje gyventi. Nei Lenkijos — Cėkoslovakijos, nei Balkanų valstybių, nei Pabaltijo valstybių ar kitokios kombinacijos iš esmės netinka, ir nereikėtų apie tai kalbėti.

Paliekant nuošaly Britų imperiją, Europoje yra dvi jėgos, kurios, ne būdamos paliktos savarankiškos, negalės savo ribų plėsti ir karo priemo nėmis grasinti pasauliui. Jos yra Ru sija ir Vokietija. Europa turėtų būti padalinta pusiau, vienoje dalyje, tai yra Vakaruose, turėtų likti Vokietija, Rytuose — Rusija. Negalima leisti joms apjungti drauge. Vokietija, susijungusi su kitomis Europos galybėmis, bus labai svarbus ir reikšmin gas dalyvis, tačiau ji bus suvaržyta ir negalės išplėsti savo karinių pajėgų ir ką nors užpulsti. Suprantama, kad kultūrinė kova eis, bet kiekvienos tautos reikalas sugebėti grumtis kultūros baruose.

Rytuose liktų didžioji Rusija su savo kaimynais — į rytus iki Vladivostoko ir į vakarus ten, kurios tautos panorės prie Rytų valstybių federacijos prisidėti. Reikia atminti, kad nei Gudija, nei Ukraina, nei Gruzija, nei Armenija, nei Suomiių Korėlija, net ir daugelis tautų anapus Uralo kalnų nėra Rusija. Juo labiau — Pabaltijo valstybės: Lietuva, Latvija, Estija.

VAKARŲ POSĖKIS

Šiandien Vakarų Europos laisvosios tautos jau yra toli pažengusios Vakarų Europos federacijos linkme. Šumano planas, NATO, Europinis Sąjūdis, Strasburgo „vyriausybė“. Čia yra realus kelias, ir čia dedamas tvirtas kertinis akmuo Europos valstybių unijai. Šita idėja neturėtų būti užtęmdoma kitokių planų, o visais būdais remiama laisvojo demokratinio pasaulio ir visų čia esančių egžiulių.

Iš antros pusės, besisteigianti Europos unija neturėtų užmiršti, kad Europa nesibaigia prie Elbės upės. Ji turi žinoti, kad bolševikų Rusija yra užėmusi daugelį laisvųjų kraštų. Užimtųjų kraštų egzilinėms vyriausybėms turėtų būti leista dalyvauti jei ne Strasburgo „vyriausybėje“, tai bent Strasburgo „parlamentė“. Egzilinėms vyriausybėms turėtų būti leista ta sudaryti savo karinius dalinius ir juos įjungti į NATO kariuomenę.

Laikas Vakarų Europai suprasti, jog, kol Maskvos bolševizmas domi nos Europoje, bus didžiausia grėsmė visam laisvajam pasauliui, juo labiau, kad tuo pačiu metu laisvuose kraštuose augs ir augs komunizmas“.

PAVERGTOJ TEVYNEJ

Rugpjūčio 21 d. Vilniuje buvo sušaukta posėdžio LTSR auščiausios tarybos ketvirtoji sesija. Jos metu buvo konstatuota daug įvairiose srityse trūkumų, kuriuos pažymėjo finansų min. Drobnyns, LTSR biudžetinės komisijos pirm. Kunūnas, kalbėtojai Piligrimas, Manušis, Kutraitė, valstybinės kontrolės min. A. Ješenovas, šviet. vicemin. S. Pupeikiš ir kt. Buvo papeiktas Stalinas (net pats LKP ck sekret. V. Niunka nusiskundė, kad, girdi, „partinėje propagandoje buvo nukrypta į asmenybės kultūrą...“), išdėgertas Berija ir „nacionalistai su imperialistais amerikiečiais“ etc. Galop pagal įprastą bolševikinį šabloną visus ištylumys priėmė „vienu balsu“, būtent — patvirtino 1953 m. valstybinį biudžetą su 1952 m. biudžeto vykdymo apyskaita, LTSR konstitucijos 98 ir 117 straipsnių pakeitimą, prezidento įsakus, „išrinko“ auščiausiojo teismo narius ir „liaudies tarėjus“.

Viskas padaryta taip, kaip buvo iš anksto užplanuota. Vilniaus radio pranešimu, auščiausios tarybos pirmininko pavaduotoju išrinktas Andriajatis, į auščiausios tarybos prezidento narius — Minka, o auščiausiojo teismo nariais — J. Jasinskas, A. Jukna, V. Marcinkevičius, J. Radzevičius, J. Skatikas, J. Stumža, L. Šimkūnas, N. Visockis, J. Zemaitytis ir kt. bolševikiniai „teisininkai“. Rugpjūčio 6 d. „T.“ Nr. 184 — 53 skelbia, kad TSRS auščiausios tarybos penktoje sesijoje ir tautybių tarybos bendrame posėdyje dalyvavo taip pat A. J. Sniečkus (prezidiume kaip vienas iš pirmininko pavaduotojų), o kalbas pasakė A. Venclova, M. P. Kaunaitė ir kiti bolševikai veikėjai.

Bolševikai viską savinasi, paskiusiai pradėjo savintis net ir... suval-

KERSTENAS LANKESI VLICK'Ė

Į Europą yra atvykęs JAV kongreso narys Charles Kerstenas, JAV atstovų rūmų sudarytos komisijos Pabaltijo užgrobumi ir sovietinimui iširti pirmininkas...

LIBERALAI UZTARIA PAVERGTUOSIUS

Rugpjūčio 18 d. Mondorf - les Bains, Liuksemburge, buvo susirinęs posėdžių metinis Pasaulinis Liberalų Unijos kongresas...

nėje Pasaulinės Liberalų Unijos, kitaip vadinamos Liberalų Internacionalu, VI kongreso rugpjūčio 22 d. priimtoje rezolucijoje, skirtoje Europos reikalams...

Kitose rezolucijose kongrese pasisakė už ėmimąsi reikalingų žygių sudaryti sąlygoms keistis prekėmis, pinigais ir žmonėmis tarp laisvojo pasaulio tautų...

ŠVEICARŲ PIRKLIO STIPENDIJOS LIETUVIAMS
Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Įgalotinis Šveicarijoje gavo iš vieno stambaus šveicaro pirklio pasiūlymą finansuoti dviems lietuviams...

BRITU LAKUNO LAIMEJIMAS ISPEJIMAS PASAULIUI

Britų lakūnas mjr. Neville Duke sprausiniu lėktuvu Hawker Hunter per vieną valandą sukorė tūkstantį šimtą septyniadesimt vieną kilometrą...

PAPENO PLANAS...

Be abejonės von Papan yra guduris vyras ir vienas geriausiai patyrusių vokiečių politikų. Dar jaunas karininkas būdamas jis buvo prieš pirmąjį pasaulinį karą pasiūstas į JAV šnipinėti ir ten organizavo labai puikų šnipų ir diversantų tinklą...

DOMISI NAUJUOJU IMIGRACIJOS ISTATYMU

Prieš išsiskirstydama vasaros atostogoms 83-sis Amerikos Kongresas priėmė naujų imigracijos įstatymų, pagal kurių trijų metų bėgyje bus į Ameriką įsileista be kvotos dar 214.000 naujų imigrantų...

CORBY

BLS Corby skyrius šaukia narių metinį susirinkimą rugsėjo 19 d., 17 val. Susirinkimo vieta - Corby Occupation Rd. R. K. parapijos salėje...

Vykdomosios Tarybos URT valdytojas Dr. P. Karvelis ir Informac. Tarybos valdytojas M. Geležinis š.m. rugpjūčio 25 - 27 d.d. lankėsi Bonnoje Vokiečių federalinės vyriausybės ministerijose...

Pabėgėliai iš okupuotųjų Rytų ir Vidurio Europos kraštų reiškia savo pasitenkinimą VI Liberalų Internacionalo kongreso posėdžiavusio Liuksemburge valstybėje...

Nors dabar von Papanas ir neturi civilinių teisių, negali rinkti ir būti renkamas, atseit, negali vesti krašto radiją, iškeldami reikšmingus kongreso pasisakymus už pavergtųjų išlaisvinimą...

Abi pusės, vakarų sąjungininkai ir Rusija, turėtų garantuoti to bloko neutralumą. Aišku, Norvegija ir Danija turėtų pasitraukti iš Šiaurės Atlanto bloko...

PASAULIO LIETUVIŲ ŽINIOS RADIO BANGOMIS

Atvykęs iš Anglijos p. Balys Brazdžionis, kuris neseniai susituokė su Amerikos lietuvaitė p. Juze Andrešūnaite, dabar vėl pradėjo radio klausytojams pateikti sekmadieniais per Sophie Barcus radio valandėlę žinias iš pasaulio lietuvių gyvenimo...

BRADFORDAS

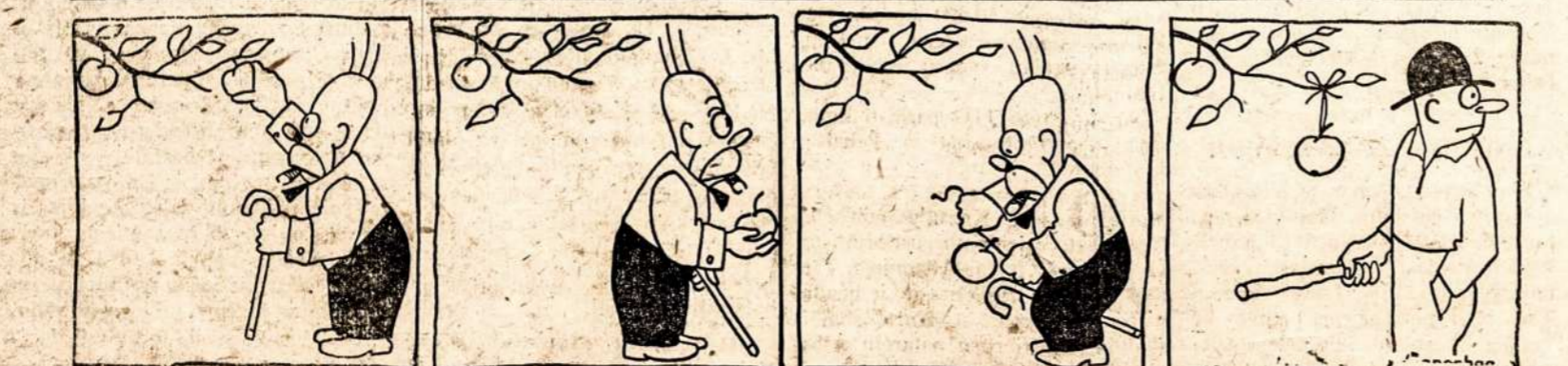
DBLS Bradfordo Skyrius š.m. rugsėjo mėn. 12 d. 6 val., St Patricks salėje rengia: TAUTOS SVENTĖS MINEJIMĄ Po minejimo šokiai ir alutis. Skyriaus Valdyba

DBLS-gos Coventry skyrius š. m. rugsėjo mėn. 12 d. 17.30 val. PILOT hotel salėje (Radford autobusos Nr. 2) rengia visai Coventry apygardai TAUTOS SVENTĖS MINEJIMĄ. Prelegentas: A. J. Kaulėnas. Solistai p. p. Valterienė, Povilavičius, Nottinghamo vyrų oktetas ir kiti. Po programos pasilinksminimas. Groja lietuvių bandas. Pradžią punktuai

Nenorime ginčytis su von Papanu. Ypatingai, kai jis taip gerai atsitema Europos politikos istoriją. Tik keista, kad jis atsitema tas istorijos datas, kurios yra palankios jo planui. Pastoviai laikai nepakanka nurašyti didžiulius. Reikia visuotinio sprendimo, kuris patenkintų lygiai dideį lygiai ir mažus. Tai kas, kad Europa buvo nurašinta po 1814 metų...

pos problemos turi būti sprendžiamos savo visuomenėje ir niekas neturi teisės atiduoti kitam to, kas jam von Papanui nepriklauso. Mes negalime nieko prikišti von Papanui, jei jis kam nors atiduos pusę ar net ir visą rytų Prūsiją. Tačiau kai jis nori išduoti Europą į rytus nuo Vokietijos, tai čia jau ne jo reikalas. Pasilik, Herr Papanai prie savo seno amalo. Išdavinėk Vokietiją, kaip iki šiol kad darei, bet neliesk Europos. Kitaip sakant, nekisk pirštų tarp durų, nes privers taip, kaip jau kartą privėrė...

Jungtinių Valstybių politiniai sluogsniai, šiaip ar taip, yra uoliausi Lietuvos bylos gynėjai. Geografiškai mums artimesnės Europos didžiosios (ir net mažosios) valstybės kaip ir yra šaltesnės. Jos gal labiau dreba dėl savo nuosavos likimo ir net tiek drąsos tiesti ranką nelaimės ištiktims savo kaimynams, bijodamos surerzinti jiems patiems grąžintį grubonišką didįjį kaimyną. Todėl esamos padėties pripažinimas (arba, jei ne pripažinimas, tai linkimas su ja, kad ir apgailestaujant, susitaikyti) tenai yra dar labiau įsišaknijęs, negu čia. Bet kadangi Jungtinių Valstybių nusistatymai ir tenai turi didelės reikšmės, tai galima tikėtis, kad šio krašto autoritetingi ir net demonstratyviai pareikštas nusistatymas Lietuvos bei Pabaltijo atžvilgiu Vakarų Europos kraštuose, ypač politiniuose sluogsnuose, irgi žymiai palengvins Lietuvos reikalo populiarinimą bei užtarėjų suradimą. Vargu ar galima - vienu užsimojimu išskaičiuoti tas plačias galimybes, kurias šis tyrinėjimas gali atidengti Lietuvos bylos gynime. Bet kad atidengti, reikia gerai išnaudoti pirmutinę galimybę, kurią suteikia priimtoji Kersteno rezolucija. Tai yra - gerai pateikti visą reikalingą medžiagą. („D-va“)

LIETUVIS THE LITHUANIAN WEEKLY
Dėdinas - Belgija, A. Paulaitis - Leidžia - DBLS Centro Valdyba su Europos Lietuvių Bendruomenėmis, kurias atstovauja: Pr. Zundė - Vokietija, J. Masulis - Prancūzija, J. Red. Br. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11 Telf. PARK 9699.